

obzornik

glasilo delovne organizacije

Ne moremo biti zadovoljni

NAŠE DEVETMESEČNO GOSPODARJENJE

Devetmesečno poslovanje je za nami in čeprav so rezultati poslovanja na videz ugodnejši kot ob polletju, pa z njimi vseeno ne smemo biti zadovoljni, saj spremlja naše poslovanje že kronična nelikvidnost, ki je v zadnjem času dosegla celo kritično točko, tako da je bila vprašljiva tudi enostavna reprodukcija, da o razširjeni reprodukciji sploh ne govorimo.

Seveda nam takšno stanje otežkoča normalne poslovne odnose z drugimi gospodarskimi subjekti, zato preglejmo ob posameznih reprodukcijskih procesih vzroke, ki so do takšnega stanja privedli in možnosti za njegovo izboljšanje.

PROIZVODNJA

Letni načrt proizvodnje je bil dosežen z 72 odstotki. Razen temeljnih organizacij Gaber, Iverka in Mineralka so vse ostale plan proizvodnje dosegle ali pa celo presegle. To nam kaže, da je bila proizvodnja v tretjem tromesečju v večini temeljnih organizacij kljub velikim težavam z normalno preskrbo sorazmerno ugodna, saj so uspeli nadomestiti zaostajanje proizvodnje za planom iz prejšnjih mesecev in so prišle na plansko dinamiko. Razveseljivo je tudi to, da je plan dosegla tudi proizvodnja žaganega lesa, ki je do sedaj obdobje recesije na trgu najmanj občutila.

V temeljni organizaciji Gaber se je zaradi velikih naročil v začetku leta podaljšal čas za zamenjavo proizvodnega programa prek načrtovanega, tako da proizvodnja novih kuhinj ni stekla pravočasno. To je poleg pomanjkanja nekaterih osnovnih vrst repromateriala tudi glavni vzrok, da temeljna organizacija ne dosega načrtovane ravni proizvodnje.

V temeljni organizaciji Iverka je nižja od plana proizvodnja ivernih plošč, pa tudi proizvodnega oplenitvenja. Medtem ko je nižja proizvodnja oplenitvenja posledica predvsem pomanjkanja folije za oplenitvenje, pa je preizkušnja proizvodnja ivernih

plošč posledica vse pogostejših zastojev zaradi okvar razmeroma iztrošene strojne opreme.

V posebnem položaju pa je temeljna organizacija Mineralka. Zaradi uvajanja tega izdelka na trg prodaja še ne more slediti zmogljivostim proizvodnje, zato so iz troizmenskega prešli na dvoizmensko delo, kar je znižalo proizvodnjo, vendar zaloge kljub tako nizki proizvodnji še vedno naraščajo.

NABAVA

Nedvomno je na višjo ali nižjo proizvodnjo vplivala tudi nabava surovin in repromateriala. Ta je bila sicer glede na stanje, v katerem je založenost jugoslovanskega trga, sorazmerno dobra, je pa vseeno prihajalo do občasnih motenj pri preskrbi. To slabo vpliva na proizvodnjo, saj je treba spreminjati operativne plane in namesto za prodajo proizvajati izdelke na zalogo.

Ob dejstvu, da nekaterih materialov sploh ni na domačem trgu in ob zelo omejitvenih uvoznih pogojih, pa so cene repromaterialov zabeležile nenormalno rast, kar ob našem nelikvidnostnem položaju še bolj ovira normalno preskrbo.

Poleg tega pa se pojavljajo tudi zahteve za delno plačilo v devi-

zah, kar naše že tako majhne devizne pravice še zmanjšuje.

Kritično stanje v oskrbi je tudi pri uvozu repromaterialov, pri čemer nas močno ovirata pomanjkanje deviznih sredstev, pa tudi dinarska nelikvidnost. Pri tem pa je treba omeniti, da so se možnosti za uvoz še zmanjšale, saj smo v septembru prešli na mesečne uvozne kvote. Zato bo v naslednjih mesecih vprašljiva proizvodnja vseh izdelkov, ki imajo večji delež uvoznih materialov.

PRODAJA — DOMAČI TRG

Zmanjševanje kupne moči ter zviševanje življenjskih stroškov sta prispevala, da prodaja ni mogla slediti zmogljivostim proizvodnje. Kljub temu da smo že v planu predvideli, da prodaja na domačem trgu ne bo tolikšna kot v preteklem letu, pa so doseženi rezultati še slabši kot je bilo pričakovati. V devetih mesecih je Brest izpolnil 55,3 odstotka načrtovane prodaje. Vse to je posledica slabše prodaje končnih, pa tudi primarnih izdelkov, obenem pa tudi manjše fizične prodaje in delno slabše strukture prodanih izdelkov.

Tudi prodaja ivernih plošč ni tekla po zastavljenih ciljih, predvsem zaradi manjše proizvodnje in s tem tudi prodaje oplemenitenih plošč.

Posebno vprašanje prodaje pa predstavljajo mineralne plošče. Kljub temu, da se je prizadevanost pri prodaji tega izdelka močno povečala, se prodaja še vedno ne giblje po načrtovani dinamiki. Poleg same neobdelane plošče bo potrebno potrošniku nuditi že finaliziran izdelek in prikazati različne možnosti za njegovo uporabo.

Po zastavljenih ciljih se je v tem obdobju gibala samo prodaja žaganega lesa, ki je plan celo preseglal, predvsem zaradi izpada tega proizvoda na svetovnem trgu.

Nižja prodaja in sorazmerno visoka proizvodnja pa sta povzročili, da so zaloge gotovih proizvodov začele hitro naraščati, kar nam primanjkljaj obratnih sredstev še povečuje.

IZVOZ

Kljub temu, da smo v tretjem tromesečju vse sile usmerili v izvoz, pa je le-ta zadovoljiv samo v primerjavi s preteklim obdobjem.

Manj ugodna pa je primerjava s planom, saj je doseženo samo 69,4 odstotka letnega načrta. Še nekoliko slabši pa je doseženi izvoz v dolarjih zaradi spreminjanja njegove obračunske vrednosti.

Nižji izvoz je predvsem posledica manjšega izvoza žaganega lesa zaradi velike tuje konkurence. Ob tem, da se je sicer struktura izvoza izboljšala, saj je delež končnih izdelkov neprimerno boljši, pa je treba poudariti da se je poslabšala devizna bilanca, saj od izvoza žaganega lesa dobimo najboljši neto devizni učinek.

Neugodno se je spremenila tudi struktura izvoza po področjih, saj je delež konvertibilnega izvoza manjši na račun večjega izvoza na klirinško področje. Nižji izvoz pa bo prinesel tudi manj deviznih prilivov in s tem manjše možnosti za uvoz. Obenem pa se povečujejo tudi zaloge proizvodov, saj zaradi manjših izvoznih naročil proizvajamo več za domači trg, kar pa gre pretežno na zalogo.

FINANČNI REZULTATI

Čeprav so rezultati poslovanja za delovno organizacijo vsaj navidezno boljši kot so bili ob polletju, pa je stanje v katerem je delovna organizacija, še vedno problematično.

Hitrejše naraščanje cen repromaterialov je povzročilo, da so stroški naraščali hitreje od celot-

(Konec na 2. strani)

NA DAN MRTVIH

Ves dan je siv in kaplje vanj škrope.
Pokopališče se v somrak zastira.
Iz črne zemlje krizanteme le blešče
in po grobeh za svečko svečka umira.

Ljudje so šli. Povsod je molk obstal.
Poslednja svečka v vetru je ugasnila.
Lc tam ob zidu bor je vztrepetal,
ko zadnja senca se h gomili je sklonila.

Se dolgo v noč je senca tam slonela
in bor ob belem zidu trepetal.
Vsa siva starka je v napis strmelala:
»Za domovino je življenje dal.«

Božo Levec (1954)

Ob občinskem prazniku smo bogatejši za še en pomemben objekt v industrijski coni Podskrajnik. OB OBČINSKEM PRAZNIKU ČESTITKE VSEM OBČANOM!

Prihodnje leto še večji izvoz

NAČRT ZUNANJETRGOVINSKE MENJAVE ZA LETO 1982

Delavski sveti Brestovih temeljnih organizacij združenega dela so nedavno sprejemali plane izvoza in uvoza za 1982. leto.

Plani zunanjetrgovinske menjave so bili izdelani in posredovani organom upravljanja ločeno od ostalih planov za leto 1982 zato, ker je bilo potrebno najprej ugotoviti, kakšen bo vsklajeni plan izvoza in uvoza celotnega slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva.

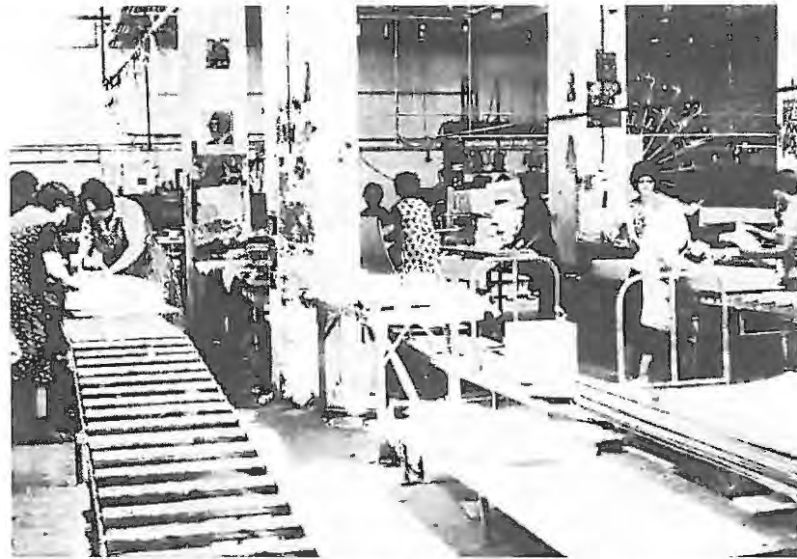
Plan izvoza in uvoza na konvertibilno in klirinško področje, ki je bil posredovan SISEOT, je takšen:

žena različna stališča, zlasti glede višine načrtovanega izvoza na konvertibilno področje. Da je plan previsok, so utemeljevali z razlogi, da je precejšnji del načrtovanega izvoza za neznanega kupca, kar lahko tudi pomeni, da niso znani še vsi izvozni programi. Visok delež izvoza v celotnem prihodku znižuje dohodek, ker so izvozne cene navadno nižje od cen na domačem trgu.

Da bi bilo potrebno več izvažati, kažejo potrebe po devizah, ki jih bomo rabili več, če bomo hoteli pokriti lastne potrebe za u-

povečati izvoz. Z upoštevanjem vseh omenjenih in še drugih razlogov je bil sprejet načrt izvoza in uvoza za leto 1982 v vrednostih, nanizanih v tabeli. Plan je s sprejetjem postal ena izmed najpomembnejših nalog delavcev Bresta, ki kakorkoli sodelujejo pri izvozu, zlasti pa delavcev, ki pripravljajo posle in organov, ki odločajo o sprejemanju poslov.

Optimizem za takšen izvozni načrt utemeljujejo uspehi nekaterih ukrepov za uresničitev izvoza v letošnjem letu. Zlasti je pomembno začeto sodelovanje z novimi poslovnimi partnerji. Od tod bo že letos dosežen izvoz v vrednosti 850.000 dolarjev na konvertibilno področje in 400.000 dolarjev na klirinško področje. Med zunanji ukrepi so pomembna tudi družbena prizadevanja za večanje izvoza. Tako je bilo letos

Delo za večji izvoz v TOZD Pohišstvo — izdelki so namenjeni v Združene države Amerike

sprejetih nekaj ukrepov, na podlagi katerih je postal izvoz dohodkovno zanimivejši, oziroma ti ukrepi omogočajo večjo konkurenčnost našega blaga v mednarodni menjavi.

Večji izvoz ni le Brestova zadeva, temveč tudi splošna družbena usmeritev, zato se bomo z vsemi silami prizadevali, da bomo načrt tudi uresničili.

J. Kovačič

v 000 din (am. dolar = 27.30 din)			
TOZD		Plan izvoza	Plan uvoza
Pohišstvo	konver.	136.500	60.400
	kliring	19.110	5.200
Masiva	konver.	42.315	3.911
	kliring	—	—
Žagalnica	konver.	67.656	3.220
	kliring	—	—
Gaber	konver.	10.920	9.623
	kliring	—	—
Iverka	konver.	10.756	23.000
	kliring	—	10.374
Tapetništvo	konver.	273	8.490
	kliring	15.561	—
Jelka	konver.	34.671	10.060
	kliring	1.638	—
Mineralka	konver.	13.972	16.415
	kliring	18.000	17.734
SKUPAJ BREST	konver.	317.063	143.320
	kliring	54.309	33.308

Če primerjamo načrtovani letošnji izvoz na konvertibilno področje z načrtom za leto 1982, se bo izvoz povečal z indeksom 118. Izvoz na klirinško področje in uvoz iz konvertibilnega področja pa ostajata na ravni letošnjega.

Med pripravami in sprejemanjem plana zunanjetrgovinske menjave za leto 1982 so bila izra-

voz reproduksijskega materiala in opreme, za neblagovne odlive (kredit, usluge in podobno) in za združevanje z drugimi delovnimi organizacijami v reproduksijski verigi.

Na domačem trgu zaradi umiranja stanovanjske gradnje ne pričakujemo večje prodaje pohištva in je tudi zato potrebno

hitra in varna dostava blaga potrošniku je cilj vsakega dobrega gospodarja. Da bi ta cilj dosegli tudi na Brestu, smo v zadnjem desetletju v transport vložili precejšnja sredstva. Sedaj ima transportna služba, ki je v sestavi TOZD Prodaja, naslednja vozila:

- 10 tovornih vozil Mercedes 1113 z nosilnostjo 6 ton,
- 7 tovornih vozil Mercedes 1213 z nosilnostjo 6,5 tone,
- 2 vozila FAP 1620 s prikolico z nosilnostjo 23 ton,
- 1 tovorno vozilo FIAT 684 N s prikolico in nosilnostjo 23 ton,
- 1 tovorno vozilo Mercedes 2226 s prikolico in nosilnostjo 27 ton,
- 2 tovorni vozili FAP 1616 z montiranimi hidravličnimi nakladalci JAVORNIK 6-1100,
- 11 kombijev za opravljanje servisne službe,
- 1 tovorno vozilo TAM 2001, ki je stalno v Beogradu za dostavo blaga iz beograjskega skladišča.

S temi vozili naš transport opravlja prevoze vseh Brestovih izdelkov. Za normalno dostavo pa vsa ta Brestova vozila ne zadoščajo, zato se za preostale prevoze dogovarjamo z zasebnimi avto-prevozniki in z drugimi avtoprevozniki podjetji, predvsem s TRANSAVTOM iz Postojne.

Stroški cestnega prevoza iz leta v leto strahovito naraščajo. Za

vse možne kraje Brest uporablja tudi železniški prevoz, bodisi za odpremo bodisi za dobavo surovin in drugega repromateriala.

Zadnje čase po sprejetju zakona o nakladanju in razkladanju železniških vagonov, v katerem je določeno, da morajo biti vagoni naloženi oziroma razloženi najkasneje v šestih urah, se organizacija transporta premika na bolje tudi na tem področju. Tovorna vozila z vgrajenimi nakladalci, ki so bili pripravljena v sklopu TOZD Iverka, so s 1. oktobrom letošnjega leta tudi v transportni službi. Tu je s pomočjo dodatnega izobraževanja za delo s hidravličnimi nakladalci vseh voznikov tovornih vozil lažje opravljati delo, saj mora biti nakladanje in razkladanje na železniške vagone brezhibno, pa naj si bo v kateremkoli času, ob prostih sobotah, nedeljah, državnih ali republiških praznikih.

Servisna služba je lahko hitra in učinkovita le z dobro pripravljeno prevoznico dejavnostjo. Tako imamo večino kombijev v Cerknici, po eno vozilo pa je v salonu v Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Bitoli.

Visoka izkoriščenost vozil je eden pomembnih ciljev vsakega transportnega podjetja in seveda tudi delavcev transportne službe Bresta. Da bi dosegli kar največ, uporabljamo s povratnimi vožnjami prevoze tudi za druge naročnike. Tako smo v dogovoru s TRANSAVTOM iz Postojne, da se naši vozniki tovornih

vozil za povratne vožnje dogovarjajo tudi z njihovimi predstavništvi, ki so po vsej Jugoslaviji.

Tudi redno vzdrževanje vozil je osnovna naloga nas vseh. Zaradi zastarelosti avtoparka, saj je vozilo FIAT staro že devet let, Mercedes 2226 šest let, po 10 Mercedesov 1113 pet let, se stalno pojavljajo večja popravila. Prigode o rezervnih delih za vozila poznamo več ali manj vsi, delavci v transportu pa se s tem vprašanjem srečujemo vsak dan. Manjša popravila opravlja transportna služba v skromni delavnici z enim mehanikom, medtem ko se za večja popravila dogovarjamo z drugimi mehaničnimi delavnicami. V svoji delavnici opravlja služba transporta tudi manjša dela pri ostalih Brestovih vozilih.

Delo voznika tovornega vozila ni lahko. O kakršnemkoli rednem delovnem urniku v tej službi ne moremo govoriti. Delo je te-rensno in tudi naporno. Dostava blaga je mnogokrat otežkočena, saj ima en voznik po pet ali tudi več dostavnih mest.

Naš zastareli avtopark bi bilo potrebno čimprej obnoviti, organizirati dobro opremljeno mehanično in avtoličarsko delavnico ter ustrezne parkirne prostore.

Nenazadnje pa je potrebno omeniti tudi nagrajevanje voznikov in ostalih delavcev v transportni službi, saj je pravično nagrajevanje tudi eden izmed osnovnih pogojev za boljše poslovanje te službe.

Delavci iz transportne službe

Ne moremo biti zadovoljni

(Nadaljevanje s 1. strani)
nega prihodka. To in pa zelo nizki odstotek dosežene realizacije, je povzročilo, da je bilo naraščanje dohodka glede na preteklo obdobje minimalno. Ob hitrejšem naraščanju pogodbentih ter zakonskih in samoupravnih obveznosti je potem razumljivo, da je v končni delitvi ostalo manj za poslovni sklad in s tem za akumulacijo.

Pravo podobo poslovanja pa dobimo, če analiziramo tudi rezultat po temeljnih organizacijah, saj ugotavljamo, da smo dosegli navidezno boljše rezultate poslovanja od polletja predvsem na račun proizvodnje in prodaje žaganega lesa. Poleg proizvodnje žaganega lesa je samo še proizvodnja kuhinjskega pohištva dosegla pozitivne rezultate. Zares uspešno poslovanje je dosegla torej samo temeljna organizacija Žagalnica, ki je ustvarila tudi normalno akumulacijo, tako da lahko pokriva odplačila kreditov.

Temeljni organizaciji Gaber in Jelka sta sicer poslovanje zaključili uspešno, vendar so njuna odplačila kreditov večja kot pa je ustvarjena akumulacija. Še slabše je s tistimi temeljnimi organizacijami, ki so poslovale na meji uspešnosti ali pa celo negativno kot Mineralka.

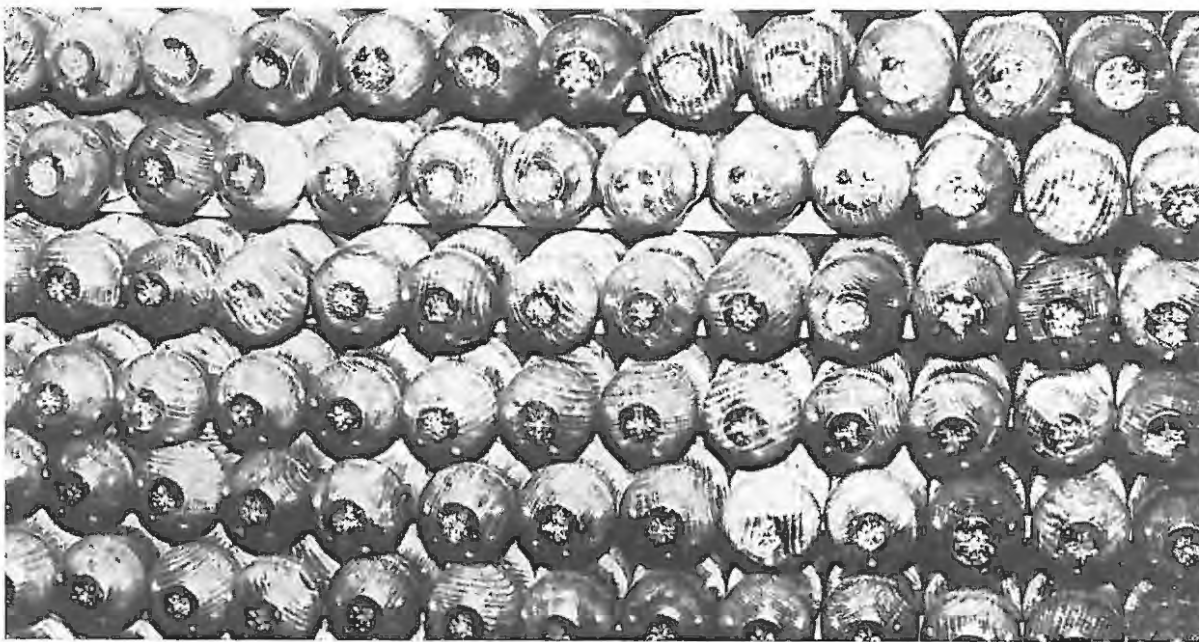
Zato je tudi razumljivo, da prihajamo v vedno težji likvidnostni

položaj, ker ne ustvarjamo dovolj sredstev za odplačila kreditov. To in pa seveda neplačane obveznosti do dobaviteljev, nas silijo, da najemamo nove premostitvene kredite, kar pa na koncu vpliva na finančni rezultat, saj se povečujejo obresti za kredite.

Edini izhod iz takšnega stanja je seveda prodaja že dosežanih zalog izdelkov, obenem pa tudi sprotne proizvodnje. Zato bo potrebno v naslednjih mesecih vse sile usmeriti v prodajo. Na področju proizvodnje pa bo potrebno pospeševati predvsem takšno proizvodnjo, ki se trenutno prodaja. Pri tem bo potrebno posvetiti vso pozornost tudi izvozu, saj so tu roki kreditiranja prodaje krajši, poleg tega pa so tudi tečajna gibanja deviz, predvsem dolarja, ugodnejša kot pa gibanja naše denarne enote. Obenem pa bo potrebno povečati povezanost med temeljnimi organizacijami ter izboljšati operativno planiranje. Veliko bo prispevala razreševanju težav tudi nabavna služba bodisi z domačega trga bodisi iz uvoza z redno oskrbo proizvodnje.

Seveda pa je potrebno dati prednost pri oskrbi predvsem proizvodnji za izvoz in tisti proizvodnji za domač trg, ki se sorazmerno ugodno prodaja.

J. Korošec

TOZD Masiva si že leta prizadeva za večji izvoz (na sliki — noge mliz)

Nekaj o inovacijah

USTVARJALNOST ALI SAMO »HODITI V SLUŽBO«

Vse več je zatrjevanj, kako pomembni sta v sodobnem času prodorna pamet in ustvarjalnost, ki nam daje nove, boljše in koristnejše rešitve naših predvsem proizvodnih vprašanj. Tem trditvam lahko pritegnemo. Veliko pa je trditev, da bi bilo tudi v naši delovni organizaciji več ustvarjalnih potez, več predlogov inventivne dejavnosti, če bi imeli poseben pravilnik, ki bi urejal to področje.

S takšno trditvijo pa ni mogoče v celoti soglašati in sicer iz dveh razlogov. Najprej zato ne, ker gre za področje, ki je že urejeno s posebnim poglavjem v veljavnem samoupravnem sporazumu s področja delitve dohodka. V njem so predvidene višine nadomestil po posebni lestvici, pa tudi temeljna izhodišča za določanje nadomestil (nagrada) v primerih patentov, tehničnih izboljšav oziroma koristnih predlogov. Prav tako so določeni organi, ki so pooblaščen za odločanje v obravnavanih zadevah. Zatrjujemo lahko, da so glavna vprašanja rešena.

Drugo, kar moramo vedeti, pa je izkušnja, da je področje inventivne dejavnosti obravnavanje in nagajevanje le-te v podrobnosti zelo težko urediti. Ozki, tehnično-birokratski in »vseobsegajoči« pravilniki so se doslej praviloma izkazali kot neživljenjski. Prav pri izumiteljskih oziroma drugih ustvarjalnih dejavnostih gre za pisano vrsto najrazličnejših primerov, ki jih zelo težko spravimo pod še tako večje sestavljeno administrativno pravno kapo.

Ob upoštevanju omenjenega in ob botrovanju letošnjega novega zakona s področja zaštite industrijske lastnine, kamor sodijo patenti, tehnične izboljšave, modeli in podobni rezultati inventivne dejavnosti, smo se vprašanja podrobnejše lastne ureditve lotili v okviru sestavljene organizacije Slovenijales. Tu je posebna strokovna komisija pripravila vzorec osnutka pravilnika o inventivni dejavnosti, da bi ga obravnavali in kasneje sprejemali v enakem besedilu v vseh delovnih oziroma temeljnih organizacijah iz okvira sestavljene organizacije.

Vzorec osnutka smo obravnavali tudi v naši delovni organizaciji in smo ob ugotovitvi, da v načelu zamišljeni akt ustreza našim pogojem, prispevali nekaj pripomb. Tri od njih so pomembnejše in jih velja ponoviti zaradi boljše informacije:

1. V pravilniku je premalo opredeljen odnos delovna dolžnost — inovacija. Čeprav se zavedamo, da je idealna ureditev tega vprašanja dokaj težavna, menimo, da bi vsaj delno morali vnesti podrobnejša merila za od-

govor na vprašanje, kaj sodi v okvir dolžnosti pri vsakdanjem opravljanju del oziroma nalog in kaj ta okvir presega.

2. Lestvica nadomestil (nagrada), v kateri so za osnovo absolutni dinarski zneski, se nam zdi neprimerna. Ugotavljamo, da bodo inflacijski vplivi izmaličili njen smisel prej kot v dveh — treh letih. Predlagali smo drsečo osnovo (kot je na primer urejeno v BRESTOVEM samoupravnem sporazumu).

3. Delavci včasih ne prijavijo inovacije, ker je stimulacija zanje premajhna. Večjo osebno korist imajo od doseganja oziroma preseganja norme, ki je posledica takšne manjše inovacije. Zato, smo menili, bi morali zlasti manjše inovacijske koristi nagajevati z višjo stopnjo nadomestila (nagrade), zlasti v primerih, ko je gospodarska korist očitna in je njen obseg lahko ugotovljiv.

Poleg opisanih smo posredovali strokovni službi v sestavljeno

organizacijo še nekaj drugih pripomb.

Pri delu z inovacijami pa so ljudje, ki se s tem ukvarjajo, prišli do zanimivih spoznanj. Predvsem velja, da moramo spremeniti svoj odnos do tega vprašanja. Potem tudi ne bo nujno, da bo prav vsaka malenkost zapisana v aktih. Inventivno dejavnost je treba vzpodbujati in se je lotevati organizirano, s programiranimi akcijami. Pravijo, da tako delajo tam, kjer je veliko rezultatov umskega dela.

Pa še to pravijo: postaviti inventivno zagnane delavce zgolj na tir delovne dolžnosti je isto, kot tresti prazno jabolano. Seveda moramo vedeti tudi, da se včasih pod bleščečim celofanom skriva napihnjena prevara, kakor lahko pride v skromni obleki velik izum.

Naša naloga je, da razložimo, kaj je eno in kaj drugo, da resno vodimo inovacijski postopek, zagotovimo strokovno obdelavo predlogov ter ustrezno tajnost, objektivnost in doslednost. Tako bomo korak bliže k temu, da sposobni kadri ne bodo samo »hodili v službo«. Z omalovaževanjem inovacij pa lahko zavremo sebe in napredek. Kaj torej potrebujemo poleg dobrega pravilnika? Predvsem napredek v našem mišljenju in ker smo Kranjci, tudi vsaj majčkeno kosilnico, ki bo prirezala včasih preveč bujno rastočo nevoščljivost.

Z. Zabukovec

Izvoz za vsako ceno?

V sedanjem nezavidljivem gospodarskem trenutku smo priče resnim naporom, da bi čimbolj povečali izvoz in tako vsaj ublažili globoko negativno plačilno bilanco. V vseh občilih, na vseh ravneh, vsak dan poslušamo, da nas bo izvoz popeljal iz sedanjih gospodarskih zagat. Če bo temu res tako in če naj bo izvoz dolgoročno, strateška usmeritev našega gospodarstva in ne le trenutna politično-ekonomska muha, potem se ga kaže lotiti pametno, preudarno, gospodarno.

Izvozniki v lesni panogi, pa verjetno tudi v drugih panogah, ki so že vrsto let s svojimi izdelki prisotni na svetovnih tržiščih, dobro vedo, da so ta tržišča osvajali težko, postopoma, z velikimi žrtvami, največkrat na račun manjšega dohodka.

Z leti so se ob solidnih dobavah in s kakovostjo uspeli obdržati tam, kjer je mednarodna konkurenca neizprosna. Tudi cene so uspeli obdržati na ravni svetovnih, komparativnih cen, čeprav je domača inflacija nenadzorovano divjala po svoje in od-

našala še tisti minimalni dohodek od izvoza.

Vsi ti izvozniki, ki so sodelovali pri oblikovanju stalnega in nepretrganega izvoza v preteklosti, zlasti na konvertibilna področja, se ne bodo mogli kar čez noč sprijazniti z izvozom za vsako ceno.

Takšno gledanje, pa čeprav je kratkoročnega značaja, je dolgoročno negospodarno, ekonomsko neupravičeno, za nadaljevanje poslova pa lahko zelo škodljivo, saj ruši sistem cen, ki smo ga v preteklosti s težavami zgradili.

Ena izmed inačic našega programa 3 x 3

li. V hlastanju za trenutnimi uspehi si lahko nakopljemo trajno in nepopravljivo škodo, saj si moramo priznati, da ne moremo v dveh letih popraviti tistega, kar smo galomili več kot dvajset let.

Tudi z nenehnim govorjenjem in ponavljanjem o nujnosti izvoza si delamo medvedjo uslugo. Tujina in njeni kupci spremljajo ta naš mobilizacijski poziv »izvažati za vsako ceno« in si ga mnogi izmed njih razlagajo tako, kot da bodo kupili pri nas na pol zastonj. V praksi že doživljamo pritisk na zniževanje cen, posebno še, odkar je vrednost dolarja narasla; ne samo pri izpolnjevanju letošnjih pogodb, temveč tudi pri sklepanju dogovorov za prihodnje leto.

Navsezadnje je takšno ravnanje škodljivo ne samo za izvozno delovno organizacijo, ampak

za celotno družbo in njeno gospodarstvo, ker bomo za količinsko večji izvoz iztržili manj deviz. Zato raje več izvažajmo in manj govorimo o tem. Na žalost ne moremo izvažati govorjenja o izvozu, sicer bi lahko takoj odpravili negativno plačilno bilanco, toliko ga je.

Torej — izvažati za vsako ceno — da ali ne? Mislim, da je taka politika kljub sedanjemu težkemu stanju popolnoma zgrešena, ker bi prinesla same trenutne učinke. Le s potrpežljivim, trajnim, dolgoročnim načrtovanjem izvoznou usmerjenega gospodarstva, kamor spada tudi lesna panoga, se bomo obdržali na zeleni veji. Pričakujem, da bomo tudi na Brestu sprejeli tako stališče do izvoza in se ne dali prepričati, da moramo izvažati po vsaki ceni.

I. Lavrenčič

Novosti v Tapetništvu

Takšen naslov se je letos že večkrat pojavil v našem glasilu. Če pogledamo letošnje delo službe priprave dela v Tapetništvu, vidimo, da je tapetništvo res dalo na domači trg pet novih modelov garnitur oziroma programov tapetniških izdelkov.

V začetku leta je bil to program DARJA, za njim program DOMEN, ki je bil v začetku brez ležišča, pozneje, v maju, pa je bila odpravljena tudi ta pomanjkljivost programa. V juliju smo obogatili naš proizvodno-prodajni program z garnituro POLONA, v avgustu z garnituro LIDIJA, na septembrskem zagrebškem velesejmu pa smo predstavili idejni vzorec novega programa PETRA, katerega vzorčna serija je dana tržišču ob koncu oktobra. Prva večja redna serija garniture PETRA pa bo spet poslana na trg za beograjski sejem v novembru.

Poleg teh novosti je iz proizvodnje redno prihajal program MOJCA v dveh inačicah (VO in VP) z leseno in polyuretansko stranico ter garnituro KLARA in VESNA.

Intenzivno delamo tudi na področju izvoznega programa. V ta namen smo konstrukcijsko spremenili garnituro VESNA, da smo jo prilagodili zahtevam po demonožnosti. V takšni obliki bo dana v decembru tudi na domači trg, za katerega bo VESNA kot program in ne le garnitura, kajti v sestavi bo vključeno tudi ležišče, ki ga zahteva domači trg. Pripravili smo tudi garnituro MILA ter konstrukcijsko in funkcijsko spremenjeno garnituro POLONA. Poleg široke izbire modelov lahko kupec izbira tudi med velikim številom tapetniških blag.

Če pa pogledamo, kako je tržišče sprejelo vse te naše napore, ne moremo biti zadovoljni. Poleg vseh naštetih modelov, tržišče v glavnem še vedno pozna edinoletni program MOJCA. Kako naj si drugače razlagamo dejstvo, da ce-

lotno jugoslovansko tržišče ni moglo pokupiti LIDIJE in POLONE, za katere so bile izdelane samo vzorčne serije, da se ne najdejo kupci za programa DARJA in DOMEN, ki še vedno polnita skladišče gotovih izdelkov.

Iz katalogov tapetniškega blaga tudi lahko ugotovimo, da naše modele oblačimo zvečine v zelo kvalitetna blaga, kvalitetnejša kot ostali proizvajalci. Vendar tudi ne pomagajo veliko. »Potem so pa krive cene«, bi bil mogoč odgovor. Vendar tudi takšen odgovor ne ustreza povsem. Podobni modeli drugih proizvajalcev z enako kvaliteten blagom so tudi po cenah približno v istem razredu kot naši.

Naslednja težava je tudi ažurnost pri dobavi izdelkov kupcu, saj se nemalokrat zgodi, da se naročila za istega kupca večkrat ponovijo, medtem ko naročeno blago izdelano čaka v skladišču. Velike težave, ki se vežejo na prejšnjo, je tudi prevoz tapetniških izdelkov, saj ni prilagojen za takšne proizvode in imamo zaradi tega večino reklamacij.

Naštete težave gotovo vplivajo na prodajo naših izdelkov oziroma na popolnejšo sliko zanimivosti modela za tržišče. Kljub vsem naporom Tapetništva za izpolnitev plana proizvodnje, za razvijanje novih modelov, se vedno ponavlja ista slika: prodaja je pod pričakovanji. Pred takšno stojimo tudi tokrat.

Za nov program PETRA so bile na zagrebškem velesejmu dane izredno optimistične napovedi, vendar se bojim, da se ne bi zgodilo tako kot se je dogajalo. Pri dokaj obširnem programu še vedno prodajamo pretežno MOJCO, ker jo delamo že sedem let in jo vsi poznajo, druge modele pa pozabimo ponujati, ker bi bilo potrebno verjetno vložiti več napore, da bi trg seznanili z njimi.

S. Knap

Se en kontejner z našim pohištvom za pot v luko in v izvoz

Samoupravna delavska kontrola in mi

S samoupravno delavsko kontrolo delavci sami varujejo svoje samoupravne pravice in socialistično samoupravljanje. Samoupravna delavska kontrola je eden pomembnih vzvodov pri uresničevanju vladajočega položaja delavskega razreda. Je sestavni del družbene samozaščite v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih in v celotni družbi.

Zvezni zbor skupščine SFRJ je v letošnjem marcu in aprilu obravnaval gradivo o delovanju samoupravne delavske kontrole, ki ga je pripravila posebna komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu. Med drugim je sklenil, naj se prek sredstev javnega obveščanja v okviru delegatskega sistema seznanijo z gradivom, vsi, ki imajo opredeljene pravice, dolžnosti in odgovornosti na področju dela samoupravne delavske kontrole.

Iz zelo zgoščenega gradiva (objavljeno je bilo v Poročevalcu SR Slovenije) povzemamo le nekaj ngotovitev.

— V praksi je zanemarljivo neposredno uresničevanje samoupravne delavske kontrole s strani delavcev.

— Marsikje ni širše družbene akcije za uresničevanje ciljev in nalog samoupravne delavske kontrole.

— V minulem obdobju so bili doseženi določeni uspehi, zlasti pri preprečevanju posameznih negativnih pojavov kot so privatizacija družbenih sredstev, kršitve samoupravnih pravic delavcev in podobno.

— V mnogih organizacijah upada dejavnost samoupravne delavske kontrole, veliko pa je organizacij, kjer sploh še ni začela delovati in niso niti začeli ustvarjati pogojev za njeno delovanje.

— Zaostrenih in zapletenih pogojev gospodarjenja tako na notranjem kot tudi na mednarodnem področju ne spremlja povečana aktivnost samoupravne delavske kontrole. Zato se negativni pojavi kažejo zlasti v tem, da se ne spoštujejo določene obveznosti, ki so bile prevzete s samoupravnimi sporazumi, niti samoupravnimi splošnimi akti in odločitve organov upravljanja, zaposlovanje je večkrat nezakonito, družbena sredstva se ne uporabljajo racionalno, marsikdaj se tudi oškodujejo.

— Nimamo zadostne konkretizacije uresničevanja samoupravne delavske kontrole, to pa povzroča enostransko uresničevanje oziroma prevzemanje pristojnosti drugih organov in teles.

Člani delavske kontrole niso dovolj obveščeni o svojih pravicah in dolžnostih ter odgovornostih in pri izpolnjevanju svojih funkcij niso dovolj samostojni.

— Ni dovolj samoiniciative, razvita pa je družinskost in izogibanje zameri v zvezi s posameznimi vprašanji.

— Pri uveljavljanju samoupravne delavske kontrole imamo očitne odpore, ki se največkrat kažejo tako, da se ne ustanovljajo njeni organi, češ, da ni negativnih pojavov in da delavska kontrola nima kaj početi, ker imamo druge organe upravljanja, politične organizacije itd.

— Do mnogih omenjenih napak pri njenem delu ne bi prišlo, ali pa bi jih lahko odpravili, če bi jo družbeno-politične organizacije, zlasti pa sindikat, konkretnije podprli.

Na podlagi teh in drugih ugotovitev zvezni zbor ocenjuje:

— Vse večji je pomen samoupravne delavske kontrole za nadaljnji razvoj samoupravljanja in vse večja je potreba po vseh oblikah njenega delovanja za preprečevanje in odpravljanje kršitev samoupravnih pravic delavcev, družbene lastnine in samoupravljanja.

— Potrebno je uveljaviti vlogo samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah, da bi mogla prispevati k razvoju samoupravne delavske kontrole v

širših oblikah združevanja dela in sredstev.

— Za člane organov samoupravne delavske kontrole je treba izvoliti najuglednejše delavce v svojem okolju, ki naj se z ustreznimi dejavnostmi nenehno idejno in politično usposabljaajo za opravljanje te funkcije.

— Potrebno je zagotoviti redno in popolno obveščanje delavcev o vseh pomembnih delih in sklopih organov upravljanja v organizacijah združenega dela in v celotni družbi, kot je to določeno v zakonu o združenem delu.

— Delo samoupravne delavske kontrole naj bo odkrito in dostopno vsem delavcem, da bi imel vsak delavec vpogled v osebno delo in poslovanje v temeljni organizaciji in v drugih oblikah združevanja dela in sredstev.

— Vsi organi v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih morajo nenehno sodelovati med seboj in s kontrolno nadzornimi ter drugimi ustreznimi organi in organizacijami v družbenopolitičnih skupnostih.

— Družbenopolitične organizacije, zlasti sindikat, naj s svojo dejavnostjo zagotavljajo pogoje in nenehno in vsebinsko čim bogatejše in obveznejše delovanje samoupravne delavske kontrole.

Ob vsem tem smo poskusili ugotoviti, kako je z delovanjem samoupravne delavske kontrole v naši delovni organizaciji. Poglejmo, kaj so izvedeli člani uredniškega odbora v razgovorih s predsedniki odborov po posameznih temeljnih organizacijah!

Franc AVSEC — predsednik odbora SDK TOZD GABER

Nimam namena odgovarjati na zastavljena vprašanja o delu in pomenu samoupravne delavske kontrole v naši temeljni organizaciji. Povedal bi le nekaj splošnih opazanj, ki so širšega pomena.

Gospodarske razmere, v katerih smo sedaj, zahtevajo od vsakega posameznika veliko večje napore za doseganje zastavljenih družbenih ciljev. Golo jadikovanje in godrnjanje ne bo prispevalo k izpolnitvi zastavljenih nalog. Zagat in težav nas bo rešilo le trdo in odgovorno delo brez pretiranega poudarjanja in iskanja vseh mogočih pravic, katerih velik del si jih pogosto vzamemo ali prirojam o sebnim interesom.

Vsekakor je vrsta zadev, katerih reševanje je izven dosega in vpliva temeljne organizacije. Prav do teh smo običajno silno kritični in strogi razsodniki, medtem ko najdemo za lastne napake bolj ali manj opravičljiv izgovor. Kar pogledamo, kako vsak dan prihaja do nepravilnosti pri izkoriščanju materiala, pri kakovosti izdelkov ter malomarnega odnosa do dragih delovnih sredstev, preslabo izkoriščenega delovnega časa, skratka, do kršitev delovne discipline.

Več takih primerov je obravnaval tudi odbor samoupravne delavske kontrole bodisi na lastno pobudo ali na pobudo drugih organov ali posameznikov. Ugotovitve in predloge je posredoval ustreznim samoupravnim organom. Vendar je to premalo. Član samoupravne delavske kontrole bi moral biti tako rekoč vsak član kolektiva s poštenim odnosom do dela, do delovnih sredstev, do sodelavcev in do družbe kot celote.

Želeli ali ne, razmere nas pritiskajo in se ne menijo za naše dosežanje sorazmerno lagodno življenje in obnašanje. Prepričan sem, da bo v novih gospodarskih razmerah imela samoupravna delavska kontrola neprijetno večjo vlogo in odgovornost pri vseh dogajanjih v kolektivu. Čas in težji gospodarski položaj nas bosta zresnila, da bomo tudi v lastnih vrstah bolj kritični pri ocenjevanju dela vsakega člana kolektiva z vsemi posledicami, ki bodo temu lahko sledile.

Vinko ŽNIDARSIČ, predsednik odbora SDK v skupnih dejavnostih

Odbor samoupravne delavske kontrole v Skupnih dejavnostih pri svojem delu ni bil posebno uspešen. Obravnaval je le nekaj očitnih kršitev delovnih dolžnosti in dajal mnenje ob zahtevah delavcev za varstvo zakonitosti. Pri izpolnjevanju širših nalog, kot so nadzor nad izvajanjem samoupravnih splošnih aktov, sklepov delavcev in organov upravljanja, uresničevanje samoupravljalških funkcij, smotrni uporabi družbenih sredstev, čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke in podobno, pa ni imel posebnih uspehov.

Nepravilnosti na teh področjih morda niti ni bilo, še bolj verjetno pa je, da jih odbor zaradi premajhne prizadevnosti, premajhne strokovne usposobljenosti in drugih vzrokov ni poiskal in ustrezno ukrepal. Res pa je, da od delavcev in zlasti od družbenopolitičnih organizacij, ni dobival nikakršne pobude. To pa lahko pomeni tudi, da je vse v najlepšem redu, mar ne?

Večja uspešnost odborov samoupravne delavske kontrole je tesno povezana predvsem z izbiro ustreznih delavcev, ki naj bi to funkcijo opravljali. To naj bi bili poštenu, delavni mladi ljudje z ustreznim znanjem, ki jih nepravilnosti bolijo in so se za njih odpravljanje pripravljeno boriti, ne glede na »zamere« pri vodilnih in pri sodelavcih. Stari rek, da pes zacvili (ali te celo ugrizne), če mu stopiš na rep, še vedno drži. Revolucionarnost pa je značilna predvsem za mlade ljudi.

Starejši morda hitreje spoznavamo probleme in najdemo rešitve zanje, nimamo pa več tistega zanosa za njihovo odstranjevanje kot pred leti.

Poleg tega bomo morali spoznati, da smo upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo vsi delavci temeljnih organizacij oziroma delovne skupnosti tudi prek drugih organov upravljanja in neposredno. Odbor samoupravne delavske kontrole, pa naj bo še tako dober, ne more odigrati svoje vloge, če nima spodbud in podpore vseh delavcev-samoupravljalcev.

Jože ŠEPEC, predsednik odbora SDK v TOZD PRODAJA

Odbor samoupravne delavske kontrole redno prejema vse zapisnike organov upravljanja, bodisi od delavskega sveta, pa tudi od vseh njegovih organov (svet za kadre, svet za osebne dohodke, disciplinske komisije itd.).

Odbor je imel v svoji mandatni dobi precej dela, zlasti še zaradi posebnosti poslovanja na

področju vse Jugoslavije (dislocirani objekti, prodajalne, skladišča).

V tem obdobju je obravnaval sedem hujših prekrškov in nekoliko več lažjih kršitev dela. Pri hujših kršitvah smo takšne primere obravnavali tudi s predstavniki sindikata.

Tudi v sedanjem obdobju je v obravnavi nekaj kršitev delovnih dolžnosti, vendar zaradi velike oddaljenosti je postopek zelo otežkočen in zato je zelo dolg.

Samoupravna delavska kontrola ima sicer podporo in sodeluje s sindikatom, česar pa ne bi mogli trditi za sodelovanje z mladinsko organizacijo in zvezo komunistov.

Od treh članov odbora samoupravne delavske kontrole sta na JELKI zaposlena le še dva in še od teh je eden razmeroma veliko v bolniškem staležu. O delu odbora smo se pogovarjali s predsednikom **Borisom RUPARJEM**.

Kako ocenjuješ dosedanje delo samoupravne delavske kontrole?

— Samoupravna delavska kontrola ne deluje tako kot bi bilo potrebno. Področje njenega delovanja je obsežno in strokovno zahtevno. Zaradi tega se je odbor sestel le takrat, ko so bile dane kakšne pobude za razreševanje problemov. Teh pa v tej mandatni dobi skoraj ni bilo. Priznati je potrebno, da tudi samoiniciative v odboru ni bilo. Povem naj še to, da je bilo premalo sodelovanja v okviru Bresta.

Ali dobiva odbor kakšne pobude za svoje delo?

— Pobud za delo sploh ni bilo niti s strani družbenopolitičnih

organizacij v temeljni organizaciji niti v delovni organizaciji.

Marija KOVAČIČ — predsednica odbora SDK v TOZD TAPET-NISTVO.

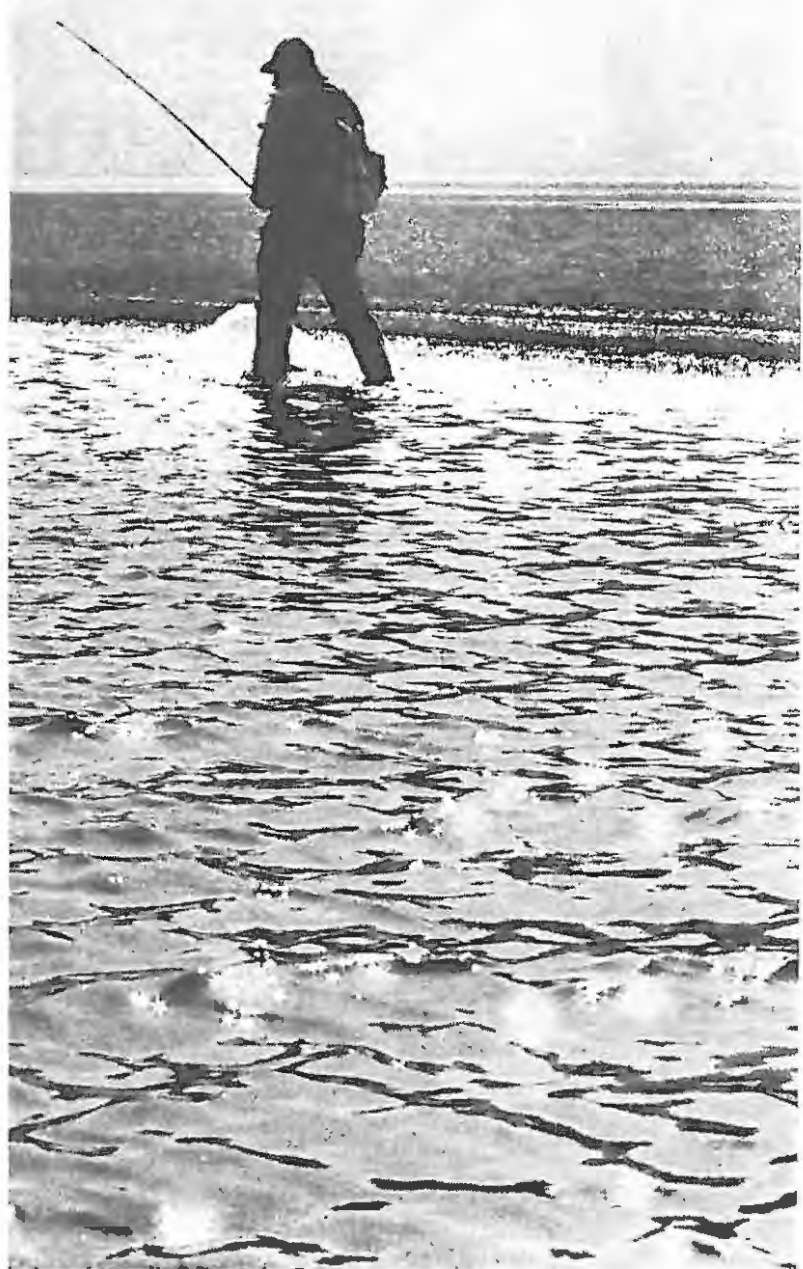
V naši temeljni organizaciji imamo odbor samoupravne delavske kontrole zgolj na papirju. Anketa je pokazala, da le malo članov kolektiva ve, kdo so predsednik in člani odbora. Premalo je, da delavci samo izvolijo člane in jim s tem nekako izkažejo zaupanje ter zaželi vse najboljše pri opravljanju funkcije, na vse ostalo pa povsem pozabijo.

Verjetno pa nismo edina temeljna organizacija, v kateri samoupravna delavska kontrola ni zaživel.

S takšnim stanjem seveda ne morem biti zadovoljna. Kljub temu, da mi bo letos pretekel mandat, namreč še zdaj ne vem čisto, katere so glavne pravice in obveznosti samoupravne delavske kontrole. Funkcija mi je bila sicer zaupana, premalo pa je bilo sodelovanja z drugimi delavci in podpore družbenopolitičnih organizacij. Mislim, da bi storjene napake v prihodnje odpravili tako, da bi uvedli ustrezen način za usposabljanje članov samoupravne delavske kontrole.

Nekajkrat smo se sicer sestali in poskusili z delom na področju delitve sredstev za osebne dohodke, na vse ostalo pa smo pozabili. Želim, da bi v prihodnje ob večjem sodelovanju družbenopolitičnih organizacij in strokovnih služb ter usposabljanjem delo samoupravne delavske kontrole le zaživel.

(Konec na 5. strani)

Ribič na Cerknishkem jezeru (foto Janez Zrnc)

Obveščanje na Brestu in sindikati

Pred nedavnim je bil v naši delovni organizaciji razgovor s predsednikom odbora za mednarodno dejavnost pri republiškem sindikalnem svetu Vlakom Krivokapičem in sekretarjem republiškega odbora sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva tov. Mišičem.

Pogovarjali smo se o vprašanih ekonomskih odnosov s tujino, pa tudi o obveščanju. Na razgovoru so bili predstavniki družbeno-političnih organizacij na Brestu in odgovorni delavci s področja gospodarjenja. Kljub temu, da je razgovor tekkel tudi o obveščanju, na sestanku ni bilo nobenega predstavnika »sedme sile«.

V tem prispevku ne nameravam govoriti o vseh vprašanih, ki smo jih obdelali v razgovoru, temveč se bom omejil zgolj na obveščanje v našem kolektivu in zunaj njega.

Dejstvo je, da mora biti gonilna sila na tem področju sindikat kot najbolj množična družbeno-politična organizacija delavcev, predvsem zato, ker je to ena izmed njegovih osnovnih nalog.

Naš samoupravni sistem temelji na delegatski osnovi, kar prav gotovo ugodno vpliva na prenašanje informacij v delovna okolja. Žal ugotavljamo, da mnogi delegati v samoupravnih organih svoje vloge ne jemljejo dovolj resno. S tem mislim predvsem na prenašanje stališč iz svojih okolij v samoupravne organe ali organe družbeno-političnih organizacij in nazaj.

Druga oblika obveščanja so oglasne deske, kjer lahko vsak posameznik prebere najvažnejše

novosti. Dogaja pa se, da na oglasnih deskah visijo tudi stara obvestila, ki davno niso več sveža, kar nedvomno zmanjšuje preglednost, obenem pa tudi učinkovitost sistema obveščanja. Osnovne organizacije sindikatov bodo morale vplivati na odgovorne delavce, da bodo redneje menjavali gradiva na oglasnih deskah.

Pomemben vir informacij je tudi Informator, ki je v preteklosti izhajal redno vsakih štirinajst dni. Zaradi odsotnosti delavke, ki ga je pripravljala, pa je prenehal izhajati, vendar menim, da je to obliko treba ponovno vpeti.

Najbolj razširjen in priljubljen je prav gotovo Brestov obzornik, ki izhaja z zavidljivo točnostjo polnih štirinajst let. Glede na to, da časopis izhaja mesečno, mora biti gradivo skrbno izbrano, saj v nasprotnem primeru lahko bistveno izgubi na kvaliteti. Žal urednik in uredniški odbor ugotavlja, da nekateri sodelavci prispevkov ne pošiljajo pravočasno, ali pa sploh ne sodelujejo. Ta časopis je tudi skoraj edini vir informacij o dogajanjih v Brestu za širšo javnost.

Ugotavljamo, da o aktualnih vprašanih v Brestu, pa tudi v občini, dnevno časopisje bolj malo poroča. V zadnjem času je to pomanjkljivost deloma odpravil

Ljubljanski dnevnik s Cerkniškim delegatskim žarometom, ki mu je vsakih štirinajst dni namenjena cela stran. Radio in televizija pa v naše kraje tako poredko zaideta, da je to komaj omembe vredno.

Kakšno vlogo ima pri tem sindikat, najbrž ni težko ugotoviti. Kot najbolj množična družbeno-politična organizacija delavcev mora vzpodbujati tudi to dejavnost. Žal je bilo doslej na tem področju storjenega bolj malo, kljub temu pa je obveščanje znotraj delovne organizacije dokaj zadovoljivo. Prizadevati si bomo morali, da bo šel kdaj pa kdaj glas o naših težavah in uspehih tudi v slovenski prostor. F. Mele

Oktobrska razprodaja naših opuščenih programov je bila menda dobro obiskana. Prodajnih rezultatov pa ne poznamo

Iz drugih lesarskih kolektivov

V ELANU so se zaradi zelo slabih delovnih pogojev delavcev pri površinski obdelavi smuči odločili za dodelavo intenzivnega preračevanja lakirnic in sušilnic v proizvodnji smuči. V obeh lakirnicah in sušilnicah je bilo na novo instaliranega okrog 25.000 kubičnih metrov odvoda nasičenega zraka in ravno toliko dovoda svežega zraka. Iz posebne strokovne analize je videti, da se na delovnih mestih zdaj zamenja nasičeni zrak s svežim okrog petnajstkrat v eni uri.

V LIP Bled so zaradi utesenjenih delovnih prostorov in zastarele strojne opreme pričeli z rekonstrukcijo proizvodnje vhodnih in garažnih vrat. V novi proizvodni hali naj bi tekla proizvodnja, stare prostore pa naj bi izkoristili kot skladišča za polizdelke in končne izdelke. Na novo bodo zgradili tudi kotlovnico s silosom in sušilnicam, ker dosevanje ne zadostuje več zahtevam. Gradnja naj bi tekla v več fazah, normalna proizvodnja pa naj bi stekla v letu 1984.

MEBLO si intenzivno prizadeva za razvijanje višjih oblik poslovnega sodelovanja s tujimi državami. Podpisana je že pogodba o ustanovitvi mešanega podjetja v Nigeriji, sedaj pa obdelujejo ponudbo iz Alžira za izgradnjo tovarne jogi vmetnic ter iz Maroka za izgradnjo tovarne pohištva. Uspešno je tudi poslo-

vanje firme Meblo Italiana, ki je bila nekaj časa v težavah.

V STOLU posvečajo dokajšnjo skrb razvijanju inovacijske dejavnosti. V obdobju 1976–1980 je bilo prijavljenih 70 tehnoloških izboljšav in koristnih predlogov, od katerih je bilo 62 realiziranih. Poprečna odškodnina oziroma nagrada je znašala 9,4 odstotka od dosežene gospodarske koristi. Da bi to dejavnost še bolj razmahnili, so se odločili povišati nagrado na 15 odstotkov od gospodarske koristi, predvsem pa še bolj spodbujati inovatorje k njihovem delu.

Nedavno je ALPLES ob prisotnosti predstavnikov Slovenijalesa podpisal pogodbo za izvoz 5000 pohištvenih garnitur v Libijo. Vrednost pogodbe znaša 1.300.000 ameriških dolarjev. V Alplesu ocenjujejo, da s svojim programom pohištva zadovoljujejo okuse libijskega potrošnika, zato pričakujejo še večja izvozna naročila.

V okviru SOZD Slovenijales so pripravili strokovni predlog za ustanovitev delovne organizacije Interna banka in delovne organizacije Marketing, ki naj bi s svojo dejavnostjo v mnogočem prispevali k doseganju zastavljenih poslovnih ciljev. Delovna zasnova slednje predvideva naslednje dejavnosti: raziskavo marketinga, razvoj proizvodov stanovanjske opreme, razvoj stavbnega pohištva, projektiranje lesarske tehnologije in konstrukcije strojev ter komuniciranje s tržiščem in javnostjo.

NOVOLESOVA tovarna kopalniške opreme s svojim proizvodnim programom počasi prodira tudi na tuji trg. Kopalniško opremo bodo novembra pokazali na razstavi jugoslovanske pohištvene industrije v Moskvi, stalno pa so prisotni s svojim programom tudi na razstavi v Minsku. Novoles, ki

se je že močno uveljavil v tujini z gugalniki in drugimi proizvodi lesne galanterije, hoče na tuje prodreti tudi s kopalniško opremo.

LIK Kočevje bo do konca leta izvozil več kot so načrtovali. V Liku bo 840 delavcev letos petino celotnega prihodka 850 milijonov dinarjev zaslužilo v tujini. Desetodstotno letno rast bodo presegli, vendar 15-odstotnega povečanja verjetno ne bo, ker so začasno morali odložiti posel s Svedsko. Glavnino Likovega izvoza predstavljajo stoli v kolonialnem stilu, predvsem v Združene države Amerike.

LESNINA si že več kot dvajset let prizadeva, da poleg osnovne notranjetrgovinske dejavnosti razvija tudi trajen izvoz končnih lesnih izdelkov. Pri tem je treba posebej omeniti njene uspehe v ZDA, na Bližnjem vzhodu in v Zahodni Nemčiji, uveljavlja se tudi v drugih deželah Zahodne Evrope, v načrtu pa je močnejši prodor na sovjetsko tržišče. Lesnina bo letos prodala v vseh svojih 14 proizvajalnih in trgovskih temeljnih organizacijah za 13 milijard dinarjev izdelkov in blaga, od tega bo izvozila v vrednosti za več kot 2 milijardi skoraj v celoti na konvertibilna tržišča.

V JAVORJU so že lani izdelali investicijski načrt za izgradnjo tovarne opaznih plošč v njeni temeljni organizaciji Oles. Načrt je bil izdelan na osnovi tržnih potreb, zahteve po povečani stopnji finalizacije proizvodnje, posebno pa še zaradi nujnosti večjega izvoza. Načrtovana zmogljivost nove tovarne je 8.000 kubičnih metrov opaznih plošč letno, kar se ujema tudi z zmogljivostjo izbrane strojne opreme. Predvidena vrednost naložbe v osnovna sredstva znaša 59,7 milijonov dinarjev, s poskusno proizvodnjo pa naj bi pričeli že v začetku prihodnjega leta.

Obveščanje v združenem delu in v družbi nasploh je nedeljiva sestavina samoupravljanja in nujen pogoj kvalificiranega samoupravnega odločanja. Zaradi tega in skladno z ustavo, zakonom o združenem delu in resolucijo 3. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije si sindikati prizadevamo za hitrejši razvoj samoupravnega obveščanja, še posebno odgovornost pa imamo za obveščanje v združenem delu.

Prednostna naloga pri razvijanju takega celovitega sistema obveščanja, ki bo izhajal iz potreb in interesov delovnih ljudi, je podružbljanje oziroma samoupravno obvladovanje produkcije in posredovanja vseh podatkov in informacij v združenem delu.

Da bi preprečili odtujevanje, zapiranje in izkrivljanje obveščanja in da bi hkrati konkretizirali odgovornost sindikatov za razvoj takega obveščanja, ki bo omogočilo učinkovito samoupravljanje, republiški svet poziva organizacije zveze sindikatov, naj se aktivneje vključijo v prizadevanje za hitrejši razmah in obvladovanje obveščanja v združenem delu.

Iz stališč RS ZSS o nalogah sindikatov pri obveščanju v združenem delu.

Samoupravna delavska kontrola in mi

(Nadaljevanje s 4. strani)

Josip BAHUNEK — predsednik odbora SDK v TOZD IVERKA.

O delovanju samoupravne delavske kontrole v prejšnjem času ni bilo dosti slišati. Sedanja, v kateri tudi sam delujem, pa se srečuje z različnimi težavami. Odbor v naši temeljni organizaciji ima v zadnjem času veliko nalog in problemov, lahko celo trdim, da je trenutno preobremenjen.

Uspehe bomo videli po rešitvi nastalih težav. Tedaj bomo lahko ocenili, kako smo opravljali svoje naloge.

Odbor dobiva pobude za svoje delo od kadrovske službe. Če hočemo, da bo delovanje v prihodnje še uspešnejše, si moramo zagotoviti sodelovanje z vodilnimi in z družbeno-političnimi organizacijami v temeljni organizaciji.

Predsednik odbora SDK je bil v času ankete odsoten, zato sem za razgovor izbral tovariša Viktorja ŽNIDARŠIČA — predsednika konference sindikatov TOZD POHISTVO.

Na zastavljena vprašanja je odgovoril:

»Če gledamo na preteklo obdobje, lahko ocenjujemo delo delavske kontrole kot uspešno, čeprav glede na potrebe ne moremo biti povsem zadovoljni. Glavni vzrok za slabše delo je nezainteresiranost članov odbora, pa tudi družbeno-političnih organizacij, ki ne dajejo dovolj predlogov oziroma nalog, čeprav jih je veliko. Kljub temu pa bi morala biti delavska kontrola bolj prizadevna, saj že pravilnik določa njene naloge.

Da bi bolje opravljala svoje naloge, bi bilo potrebno storiti naslednje:

1. Odbor delavske kontrole na čelu s predsednikom bi moral bolj spremljati delo samoupravnih organov, pa tudi političnih organizacij.

2. Morali bi najti večjo povezovalno s predsedniki osnovnih organizacij sindikata samoupravnih organov.

3. Upoštevati oziroma preverjati bi morali pripombe samih delavcev.

Če bi vse te predloge oziroma pripombe upoštevali, bi bilo delo bolj uspešno in marsikatera nepravilnost bi bila odpravljena.

Delavci sami pa bi imeli večje zaupanje v delo delavske kontrole in tudi samoupravnih organov.

Janez GODEJŠA — predsednik SDK v TOZD MASIVA.

V tem mandatnem obdobju je samoupravna delavska kontrola malo naredila, odbor pred nami pa je nadzoroval bolniški stalež. Mislim, da je za nedelavnost odbora največji vzrok premajhna zainteresiranost na splošno vseh zaposlenih v temeljni organizaciji. Poleg tega so težave zaradi že tako številnih sestankov zaradi zapuščenja delovnega mesta še toliko večje.

Odbor delavske kontrole ne dobiva nobenih napotkov za svoje delo, dobiva le vabila za sodelovanje v ostalih organih samoupravljanja.

Za večji uspeh dela samoupravne delavske kontrole je važna predvsem zainteresiranost članov odbora, zato je potrebno posvetiti večjo pozornost pri izbiri kandidatov za odbor. Potreben bi bil seminar s temo samoupravna delavska kontrola, ker le tako bi bolj oživel sodelovanje s službo družbenega knjigovodstva oziroma samo delovanje odbora v temeljni organizaciji.

Brestova zobna ambulanta že mesec dni uspešno dela

Življenje samo narekuje...

PREDLAGANE NOVOSTI V ZAKONU O DELOVNIH RAZMERJIH

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)
RAZPOREJANJE DELAVCEV

V javni razpravi se je izoblikovalo mnenje, ki poudarja potrebo po preprostejšem, zlasti pa hitrejšem postopku pri začasnem razporejanju delavcev k drugim nalogam v temeljni organizaciji ali v drugo temeljno organizacijo. Sam postopek prek samoupravnih organov, zlasti pa trideset-dnevni pritožbeni rok onemogočata hitro razporejanje delavcev.

Javna razprava je tudi prispevala različne predloge o pojmu in trajanju začasnega razporeditve. Začasno prerazporeditev delavcev je treba ločiti od odrejanja oziroma določanja njihovih nalog v okviru delokroga oziroma njihove sposobnosti (dnevne razporeditve delavcev).

O razporeditvah delavcev iz ene temeljne organizacije v drugo večina predlaga, da ta doba ne bi smela trajati več kot eno leto in da obe temeljni organizaciji predvidita primere in pogoje za takšne razporeditve. Različna so mnenja o sklepanju delovnega razmerja v drugi temeljni organizaciji, prevladuje pa stališče, da delavec mora skleniti delovno razmerje za določen čas z delavci v drugi temeljni organizaciji.

V spremembah zakona naj bi bila tudi zaveza organizacijam združenega dela da v samoupravnih aktih uredijo vse pravice in obveznosti delavcev, ki jih pošiljajo na delo v tujino.

Pri razporejanju delavcev iz enega kraja v drugega ni jasno zakonsko določilo o bistvenem poslabšanju življenjskih pogojev delavca. V 46. členu naj ne bi bila več obvezna glede možnosti razporeditve delavca iz enega kraja v drugega oba pogoja, pač pa le alternativna. V istem členu bi bilo potrebno dodati določilo o oddaljenosti oziroma, kaj pomeni »iz kraja v kraj«.

Zakon naj bi vseboval tudi določilo o viških delovne sile ter možnost, da se v teh primerih prek skupnosti za zaposlovanje delavcu ponudi dela v drugi organizaciji.

RAZPOREDITEV DELOVNEGA ČASA

V javni razpravi se je izoblikovalo stališče, ki terja poprečno izravnano delovnih ur v določenem časovnem obdobju (trimesečne, polletne oziroma letne kvote).

Zakon naj bi dokončno opredelil dežurstvo, stalna pripravljenost ter pravice in dolžnosti delavcev, ki opravljajo delo v teh pogojih. Omejitev nadurnega dela na 12 ur na teden se v praksi večkrat krši in bi s sprostitvijo določila o sezonski izravnavi delovnega časa tudi na drugih področjih dela omejili nadurno delo.

Zakon naj bi dokončno opredelil primere, kdaj je dopustno uvesti nadurno delo.

LETNI DOPUST

Javna razprava je s številnimi argumenti zavrnila možnost za izrabo letnega dopusta v naslednjem koledarskem letu, kar je sicer skladno z mednarodno konvencijo možno in sicer za ostanek letnega dopusta nad 12 delovnih dni. Namen dopusta je letni odih, zato naj ga delavec izrabi v tekočem letu. Vedno pa še ostaja usmeritev, da se dopust deli na poletni in zimski čas.

Največ nejasnosti je pri računanju dopustov, zato številni predlogi zahtevajo računanje dopusta v okviru petdnevnega delovnega tedna. Nekateri tudi predlagajo odpravo določila o soboti kot delovnem dnevu, ker se je z uvedbo 42-urnega delovnega tedna teden skrajšal na pet delovnih dni.

V javni razpravi so se izoblikovala tudi mnenja, da določila o dodatnem dopustu za starost in invalidnost in o pravici do letnega dopusta za delavce, ki začnejo delati med letom, niso najbolj jasna. Zakon naj tudi določi, kateri invalidi imajo pravico do podaljšane dopusta do pet delovnih dni.

ODSOTNOST S PRAVICO NADOMESTILA

Zakon naj bi določil primere in pogoje, kdaj so delavci lahko odsotni do 7 delovnih dni s pravico do nadomestila osebnega dohodka.

V razpravi pa je bilo prispevanih tudi precej predlogov za podaljšanje te odsotnosti na največ 15 delovnih dni. Za posamezne primere kot je na primer sodelovanje na mladinskih delovnih akcijah, ali tekmovanja vrhunskih športnikov, naj bi zakon izredno odsotnost posebej dopuščal.

PRAVICA DO PORODNIŠKEGA DOPUSTA

Proučili naj bi možnost, da bi delavke — matere, ki zaporedoma rodijo dva, tri ali več otrok, prekinile delovno razmerje za določeno dobo, po preteku te dobe pa bi imele možnost (prednost) za ponovno zaposlitev v organizaciji združenega dela.

V razpravi je bilo predlagano tudi naslednje:

— delavec — samohranilec, ki ima otroka starega do 7 let, naj bi bil razporejen na nočno delo le z njegovim privoljenjem;

— delavec — oče otroka ima enake pravice iz varstva materinstva kot delavka — mati (razen izrabe predporodniškega dopusta), če mati umre ali zapusti otroka, ali če je na podlagi izvida pristojne zdravstvene organizacije mati trajno oziroma začasno nesposobna za samostojno življenje.

VARSTVO INVALIDOV

Samoupravne interesne skupnosti in drugi za to pristojni organi organizacijam združenega dela premalo pomagajo na tem področju. Možnosti za zaposlovanje invalidov so premajhne.

Določilo, da je delovna organizacija invalidom dolžna zagotoviti zaposlitev, naj bi se preoblikovalo tako, da bi zdravi delavci morali prevzeti druga dela in s tem dati možnost za zaposlitev invalidni osebi. Invalidi naj bi imeli tudi možnost za sklenitev delovnega razmerja brez oglasa.

VARSTVO STAREJŠIH OSEB

Načela o varstvu starejših delavcev, zlasti pa o možnosti za razporeditev na lažja dela, s tem da delavec obdrži prejšnji osebni dohodek, so na splošno že opredeljena v samoupravnih splošnih aktih organizacij združenega dela. Predlagano je, da zakon ne bi smel določati starostne meje, ker se lahko delovna iztrošenost pri nekaterih poklicih pojavi prej. To bi morale ugotavljati posebej za to imenovane komisije v sodelovanju s pristojnim zdravstvenim zavodom.

DISCIPLINSKA ODGOVORNOST

Stališča o disciplinskem postopku so si dokaj enotna in opozarjajo na dolgotrajnost postopkov, v nekaterih primerih pa tudi na njihovo formalnost. Med pobudami in predlogi za uvedbo disciplinskega postopka naj ne bo raz-

like in naj ima pravico do predloga tudi delavec.

Zakon o delovnih razmerjih naj zaostri odgovornost delavcev in določi tudi primere hujših kršitev delovne discipline, kjer ne bi smeli izreči pogojnega ukrepa.

Glede na to, da je disciplinski postopek precej drag, nekateri predlagajo, da bi pri lažjih kršitvah delovnih obveznosti omogočili delo komisije v ožjem sestavu.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje, ali je disciplinska komisija upravičena izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja individualnemu poslovojnemu organu, ker je za imenovanje in razrešitev teh delavcev pristojen delavski svet.

Glede reševanja primerov samovoljne zapustitve dela je predlagano, da bi uporabljali določbo iz zakona o medsebojnih delovnih razmerjih. Ugotovitveni sklep o takšnih primerih naj bi nadomestil postopek disciplinske komisije.

ODŠKODNINSKA ODGOVORNOST

Številni predlogi iz javne razprave podpirajo usmeritev, da se odškodninski postopek na prvi stopnji izvede v temeljni organizaciji. Tako bi škodo in okoliščine, v kateri je nastala, in kdo jo je povzročil, ugotavljali v temeljni organizaciji, če pa delavec ali delovna organizacija ne bi hotela poravnati odškodnine, bi sprožili spor na sodišču. Predlagano je tudi, naj zakon določi zgornjo mejo zneska za odmero odškodnine.

Pavšalna odškodnina je v samoupravnih aktih različno opredeljena, čeprav zakon o delovnih razmerjih te določbe ne zajema. Ta različna opredelitev zahteva opredelitev v zakonu. Eden od razlogov za uvedbo pavšalne odškodnine je tudi sedanje zakonsko določilo o denarni kazni, ki v praksi ni zaživel. Številni so predlogi za zvišanje denarne kazni od 10 na 20 odstotkov vrednosti.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA

Na tem področju je razprava opozorila na vprašanja samovoljne zapustitve dela in prenehanje delovnega razmerja ob izpolnitvi pogojev za polno osebno pokojnino. V zvezi s samovoljno zapustitvijo dela so potrebna bolj natančna napotila, zlasti v zvezi z dokončnostjo odločbe disciplinske komisije, na katero je po sedanjem zakonu vezano tudi prenehanje delovnega razmerja. Ne glede na to, kako bo določbo o samovoljni prekinitvi dela urejal zakon, pa številni predlogi zahtevajo, da bi delavcem prenehalo delovno razmerje z dnem, ko so samovoljno zapustili delo.

Pri prenehanju delovnega razmerja v primeru, če delavec noče opravljati del oziroma nalog, ki so mu ponujene in ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi in drugim z delom pridobljenim delovnim zmožnostim oziroma, če se noče dokvalificirati ali prekvalificirati na druga ustrezna dela, sodna praksa zahteva za delavca, ki se noče ravnati po dokončni odločbi, še uvedbo disciplinskega postopka. Delovno razmerje naj bi takim delavcem prenehalo že po samem zakonu.

Različna mnenja so se izoblikovala v razpravi v zvezi z nadaljevanjem delovnega razmerja delavcev, ki po zakonu izpolnijo pogoje za polno osebno pokojnino. Eni so mnenja, da ostane sedanja zakonska ureditev, drugi pa menijo, da takim delavcem preneha delovno razmerje.

A. Perčič

Delo naše špedicije na železniški postaji Rakek

Parada izgubljenega časa

Načrtovanje oziroma planiranje, ki se je že vsepovsod udomačilo, je lepa in koristna reč, če je realno in če so naša pričakovanja podprta tudi z možnostmi, ne samo z željami. Planirana proizvodnja, planirana prodaja, planirani prihodek. Načrtujemo, kaj bomo počeli po službi, čez vikend, kako bomo preživeli dopust in tako naprej. Skratka, naša potrošniška družba je vsa v znamenju takega ali drugačnega planiranja.

Načrtovanja se nam posrečijo ali pa tudi ne, kar zavisí od mnogo stvari.

Imamo pa, žal, tudi planiranja, za katera že v začetku vemo, da iz takšnega testa ne bo kruha, pa jih le moramo opraviti v zadovoljstvo nekega birokratskega mehanizma. Tudi to se (še) dogaja na Brestu, točneje, na njegovih Skupnih dejavnostih.

Kot že rečeno, delam načrte, kaj bom počel popoldne ali naslednjega dne, v službi ali doma, kar je v redu. Toda neki birokrat na Brestu zahteva od mene, naj povem v pisni obliki, kaj bom počel, denimo, 10. decembra letos. Pa povem naj še, koliko od tega dne bom porabil za telefoniranje, koliko za pogovore s kupci, koliko za poslovne posle, koliko in kako za stike s temeljnimi organizacijami, koliko časa za kalkulacije in tako naprej. V odstotkih porabljenega časa naj razčlenim svoj delovni čas za tri mesece vnaprej. Kot da bo življenje res teklo v takih tirnicah, s čimer sicer za-

nikamo njegovo dinamičnost, zlasti v pogojih sedanjega gospodarjenja v prodajni službi.

Upam, da bo bralec pametno razsodil, v kakšne nesmisle se spuščamo v želji, da bi živeli in delali samo in edino plansko. Čemu in komu to služi? Morda nekemu zdolgočasnemu birokratu za igrakanje s številkami, ki so same sebi namen?

Prosim, naj mi odgovorni z argumenti pojasni, kakšen praktičen pomen ima takšno pisanje, ki je pravzaprav izmišljeno in zlagano, samo da bi zadovoljilo formalno povpraševanje. Slišal sem, naj bi to zahtevale naše temeljne organizacije, češ, da tako lažje opravičujemo stroške za svobodno menjavo dela.

Sam zase mislim, da po temeljnih organizacijah le niso tako naivni, da bi verjeli našim pravljam o napisanih tromesečnih planih dela.

V času stabilizacije in pospešenih prizadevanj za povečan izvoz bi Brest pač lahko prenehal s takimi neumnostmi, ki so v ustni obliki že večkrat doživele obsodbo, pa se to prizadevanje, kot kaže, nič ne prime. Slejkoprej je zame obvezujoč le plan določenega obsega prodaje in je temu cilju podrejeno vse drugo. V takih prizadevanjih zmanjkuje časa, pa tudi volje, da bi se ukvarjal z nesmiselnimi rečmi, ki so brez haska. Zato osebno obsojam takšno neproduktivno delo in pričakujem, da bo odpravljeno.

I. Lavrenčič

Osnovne organizacije morajo posvetiti večjo pozornost urejanju statusa delavcev, ki delajo na področju obveščanja, in zagotavljanju primernih delovnih pogojev za delavce in službe na področju obveščanja.

Ob tem, ko je treba opredeliti odgovornost organizatorjev obveščanja (služb za obveščanje), je treba zaostri tudi odgovornost strokovnih in poslovojnih delavcev, ki še vse prepočeno kršijo izpolnjevanje dolžnosti rednega obveščanja. Organizacije in organi zveze sindikatov bodo odločno proti takim odstopanjem.

K večjemu pretoku informacij naj pripomore tudi konkretna opredelitev dolžnosti vseh udeležencev v procesu medsebojnega obveščanja. Tako kot poslovodni organi in strokovne službe, naj tudi samoupravni organi in družbenopolitične organizacije določijo zadolžene za stalno in sprotno posredovanje informacij o svojem delu. Organizacije zveze sindikatov naj bodo pri tem za zgled.

*

Nedeljivost obveščanja in samoupravljanja zahteva tudi primerno organizirane in povezane službe za samoupravljanje in obveščanje. Zlasti v organizacijah združenega dela z večjim številom delavcev, z več tozdi ali delovnimi organizacijami priporočamo ustanavljanje centrov za samoupravljanje in obveščanje, ki naj bodo organizacijsko razvrščeni čim višje, tako da bo zagotovljena njihova čim večja odgovornost samoupravnim organom.

*

Osnovne organizacije zveze sindikatov naj se zavzemajo za stalno, pravočasno in vnaprejšnje obveščanje, ki bo omogočalo uresničevanje celovitega družbenoekonomskega položaja delavcev v organizaciji združenega dela in družbi nasploh.

Pri opredeljevanju vsebine obveščanja je treba v pravilnikih in vsebinskih zasnovah sredstev obveščanja v vsakem okolju posebej določiti odgovornost strokovnih in poslovojnih delavcev za posredovanje ustreznih informacij in način posredovanja njihovih vsebin.

Iz stališč RS ZSS o nalogah sindikatov pri obveščanju v združenem delu.

ANTON AVSEC
JANEZ SUMRADA

Ob posvetih na Kožljeku leta 1941

KRATEK OPIS PRIPRAV NA MNOŽIČNO VSTAJO IN NA OBLIKOVANJE OSVOBOJENEGA OZEMLJA NA NOTRANJSKEM POZIMI 1941—1942

(Nadaljevanje in konec)

Bebler je prišel na Kožljek v začetku decembra 1941 in prinesel načrt glavnega poveljstva, ki ga v splošnih obrisih poznamo. Predvideval je, naj se nastajajoča partizanska enota na Kožljeku oblikuje v bataljon; njegov komandant naj bi postal Aleš Bebler, politkomisar pa France Popit. Poleg bataljona so nameravali ustanoviti tudi udarno smučarsko četo, ki bi bila zelo gibljiva in dobro oborožena, njena glavna naloga pa bi bilo nadzorovanje kasnejšega osvobojenega ozemlja. Vodil bi jo Bračič, njen politkomisar pa bi bil Pirjevec.

Načrt je upošteval, da so zametki ljudske oblasti na prihodnjem osvobojenem ozemlju ustvarjeni s terenskimi odbori osvobodilne fronte, ki so v zgodnji jeseni nastali na Blokah in v Menišiji. Predvidena je bila tudi ustanovitev narodne zaščite, sestavnega dela partizanske vojske, za zavarovanje ljudstva pred okupatorjem, z nalogami, ki jih je predvideval sklep izvršnega odbora osvobodilne fronte o ustanovitvi narodne zaščite (17. oktobra 1941): na osvobojenem ozemlju naj bi narodna zaščita sodelovala pri varovanju vstopov na osvobojeno ozemlje in opravljala redarsko službo.

Po Beblerjevem prihodu so se že sicer razgibane politične priprave na množično vstajo nadaljevale. Zlasti sta bili pomembni dve posvetovanji, ki sta bili decembra 1941 na Kožljeku. Prvo je bilo vsakakor pred božičem, na njem pa so bili predvsem predstavniki osvobodilne fronte. Na sestanku so ustanovili odbor narodne zaščite za Notranjsko. Njegovi člani so bili Stanko Lenarčič (Nova vas), Izidor Horvat (Sv. Duh) in Alojz Zakrajšek (Ravniki). Za komandanta narodne zaščite je bil imenovan Lado Švigelj, postavljeni pa so bili tudi sektorski komandanti: za cajnarški sektor Franc Rudolf (Cajnarji), za predel okrog Mokra Jože Avsec (Rob), za Bloško planoto Lojze Krajc (Ravniki).

Nedvomno je bilo važnejše drugo posvetovanje, ki je bilo v Krajčevi hiši na Kožljeku, pri Nandetu Komacu, in sicer na božični dan ali pa na silvestrovo 1941. leta. Več elementov govori, da je bilo po-

svetovanje na božični dan: Cene Bavec se spominja, da je poskrbel za zavarovanje konference, ki je bila okrog 20. ali 25. decembra; obolevi Aleš Bebler je 23. decembra od Potočanovih iz Markovca, kjer se je pred kožljskim posvetovanjem sestal s Popitom, poslal Anico Mohar-Smiljko v Ljubljano po vojaške karte; tudi France Popit se spominja, da je bilo posvetovanje na enega izmed omenjenih datumov.

Na sestanku so govorili o vojaških in političnih pripravah na množično vstajo, zato so se ga udeležili predstavniki partizanske vojske ter funkcionarji komunistične partije in OF. Vodil jo je France Popit (prvotno bi morala biti prisotna tudi Franc Leskošek in Aleš Bebler), med udeleženci pa so bili Janez Hribar, Mirko Bračič, Ignac Voljč-Fric, Stane Semič-Daki, Tone Vidmar-Luka, Dušan Pirjevec-Ahac, Jože Pirc, Lojze Bukovac, Tone Zalaržan in drugi, med njimi morda Matija Knap, Ludvik Lovko in Alojz Rožej.

Rezultati pričajo, da je bilo posvetovanje neposredna operativna priprava na načrtovano množično vstajo: sklenili so, da je treba čimprej organizacijsko utrditi novi bataljon in okrepiti enote narodne zaščite, na teren so poslali ekipe iz vojaških in političnih delavcev, ki naj bi pripravljale ljudi na vstajo. Ustanovljen je bil štab za izvedbo akcij, ter odbor osvobodilne fronte za osvobojeno ozemlje, ki naj bi prevzel oblast na osvobojenem ozemlju. Ustanovljeno je bilo tudi ljudsko sodišče.

Osvobojeno ozemlje naj bi segalo od Golega do Lužarjev, zajemalo naj bi celotne Bloke. Njegova vzhodna meja naj bi bila nekje po Lužarjevem bregu, Robu in Osovniku do Mokra. Ignac Voljč-Fric je zato dobil nalogo, da se poveže s partijo in osvobodilno fronto na Velikolaškem, kar je storil januarja 1942. leta.

Kdaj je prišel na Kožljek Miloš Zidanšek-Zdravko, ni natanko ugotovljeno. Aleš Bebler si je namreč konec leta zastrupil nogo in se je moral vrniti v Ljubljano, Zidanšek pa ga je prišel zamenjat. Po eni izmed inačic naj bi bil na Kožljeku že okoli 20. decembra in naj bi se udeležil drugega posvetovanja, »Na-

rodno-osvobodilna vojna na Slovenskem 1941—1945« pa navaja, da je prišel v Menišijo 7. januarja s Pirjevcem (str. 218). Novejša raziskovanja kažejo (France Filipič, ustni vir), da je bil Zidanšek okrog 10. decembra odpoklican s Štajerskega, vendar je ostal v Ljubljani do novega leta 1942, ko se je odpravil na Kožljek. V Begunje sta ga šla počakat Alojz Popek-Vandek in Tone Bavec-Cene.

V tem času se je taborišče na Kožljeku preimenovalo v 3. bataljon Ljube Šerčerja. Njegov komandant je postal Zidanšek, namestnik komandanta Mirko Bračič, politkomisar pa Dušan Pirjevec-Ahac. Po razdelitvi v čete in izoblikovanju poveljniškega kadra je začel bataljon uredničevati naloge, ki so bile sprejete na drugem kožljskem posvetovanju.

Sredi januarja je v izjemno težavnih vremenskih razmerah (čez meter snega, —15 do —25°C) ustvaril osvobojeno ozemlje, ki je zajemalo naslednje vasi in zaselke: Kožljek, Strnišče, Zibovnik, Otave, Kržišče, Pikovnik, Župeno, Koščake, Kresnice, Hruškarje, Hribljane, Soro, Reparje, Cajnarje, Kremenco, Slugovo, Milanovo, Ponikve, Gošič, Mahnete, Podslivnico, Otonico in Topol. Na pol osvobojene so bile Begunje nad Cerknico, saj so jih Italijani iz bližnje postojanke v Cerknici pogosto nadzorovali. Podobno je bilo z Rakitniško planoto.

Čete Šerčerjevega bataljona so ob sodelovanju narodne zaščite branile dostope na osvobojeno ozemlje na odsekih Pokojišče—Rakitna—Cajnarji zasedami in patroljami. Osvobojeno ozemlje je bataljon držal v rokah osem dni. V vaseh, čeprav ne vseh, so prevzeli oblast terenski odbori osvobodilne fronte. Partizanska baza je vendarle ostala v taborišču na Kožljeku in se ni premaknila v naselja.

Italijani so kmalu izvedeli za prisotnost in dejavnost večje partizanske enote. Z nenehnim patroliranjem so skušali ugotoviti številčno moč bataljona. Pri tem je prišlo tudi do prvih spopadov (15. januarja spopad med karabinjerji in finančno stražo ter izdanli sedmimi partizani v Popkovi hiši v Bezuljaku, 18. januarja spopad na Otavah in nad Padežem). Zaradi strateške pomembnosti ozemlja je štab divizije Granatieri di Sardegna pripravil načrt za uničenje bataljona in čiščenje terena. Načrt so začeli uresni-

čevati 2. februarja 1942, kar je sovpadlo s partizanskim napadom na Verd.

Zidanšek si je zamislil verdsko akcijo, pred katero so borci bataljona 1. februarja 1942 kolektivno prisegli, kot nekakšen preizkusni kamen zamisli o zimski množični vstaji: če bi akcija uspela, bi po njegovih ocenah sprožila splošno vstajo na širšem območju. Načrt za izpeljavo akcije je napravil Bračič. Pred železniško postajo Verd so nameravali ustaviti vlak, napolnjen z bencinom in ga s polno paro pognati nazaj na borovniški viadukt, ki bi se zaradi prevelike hitrosti kompozicije zrušil. Hkrati bi bataljon demonstrativno napadel železniško postajo. Partizane je prežgodaj odkrila italijanska patrolja, tako da so načrt le deloma uresničili: zavzeli so postajo in razbili prometne naprave, uničili del spojne proge, toda tovorni vlak s cisternami je nemoteno odpeljal naprej.

Po enournem boju se je moral bataljon umakniti z enim mrtvim in tremi laže ranjenimi na Zavrhu, kjer se je razdelil. Italijanski odgovor na napad je bil hiter in silovit, saj so bili Italijani pripravljeni na oči-

ščevalno akcijo. Po spopadu s četo na Zavrhu in zapori na črti Krimčak—Šop—Sleme so Italijani začeli v treh kolonah prodirati na planoto, požgali izpraznjeni partizanski tabor pod Slemenom, nekaj hiš na Pikovniku, v Beču, na Pristavi, v Kožljeku in Padežu. Tretji bataljon se je medtem umaknil v Otave ter po manjšem spopadu s sovražniškovo patroljo na Goro in v okoliške vasi.

V drugi fazi očiščevalne akcije so Italijani v desetih kolonah prečesali Bloke. Bataljon se je umaknil na Koščake in se v gozdu nad sotesko Zale razdelil na dva polbataljona. Prvi se je umaknil čez Bloško planoto na Dolenje Poljane nad Loško dolino, kjer je ostal približno tri tedne, zatem pa se je prek Loškega potoka premaknil na Travno goro; tam je nato vzpostavil zveze s terenskimi organizacijami in drugim polbataljonom, ki je po razdelitvi odšel na Mokrc in se zadržal več kot mesec dni v turjaški gozdarski koči.

Oba bataljona sta bila vojaško pasivna, da bi se jedro borcev ohranilo do pomladi, ko naj bi po temeljitih organizacijskih pripravah in z naraščajočim razpoloženjem proti okupatorju (požigi na Rakitniški in Bloški planoti) izbruhnila množična vstaja. Ta je v pomladnih mesecih 1942 res izbruhnila in uresničila najdrznejše načrte iz decembra 1941. leta.

(Iz drugega zvezka NOTRANJSKIH LISTOV)

LETOŠNJA OBČINSKA PRIZNANJA

Priznanja občine Cerknica »19. oktober« so ob letošnjem občinskem prazniku dobili:

OSNOVNA ŠOLA TONE ŠRAJ — ALJOŠA NOVA VAS

za dosežene uspehe pri organiziranju in izvajanju učno-vzgojnega dela;

JANEZ PAKIŽ

za dolgoletno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah in družbenopolitični skupnosti ter za pomemben prispevek h gospodarskemu in družbenemu razvoju občine;

JOŽE TISLER

za dolgoletno družbenopolitično delo in za pomemben prispevek k razvoju gospodarstva v občini.

Za pomemben prispevek v narodnoosvobodilnem boju in samoupravnih organizacijah in skupnostih, za zasluge pri uveljavljanju in razvijanju komponent splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite ter za pomembne uspehe, dosežene na področju kulturnega delovanja in poustvarjanja pa so dobili plaketo občine Cerknica naslednji tovariši in tovarišice:

Anzeljc Drago
Hiti Alojz
Kotnik Franc
Kotnik Stane
Levec Cvetka

Mehadžič Fikret
Škrabec Franc
Tavželj Franc
Truden Janez
Zakrajšek Alojz

Dr. Hinko Dolenc Spomini na Cerkniško jezero

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Jezero je bilo nemirno, in torej smo se počasi na Otok vozili. Tam je bilo precej opravka in ko smo se od tam odpravljali, bil je že trden mrak.

V tem, ko sva s Teličem bila pri opravi, krepčal se je Vrag pri znancih. Takrat že ni več dosti del, le še žganje ga je vzdrževalo. Ko smo šli proti bregu in čolnu, hodil je mož kaj težko, sopol je hudo in oči so se mu v resnici v temi svetile.

Ko pridemo do vode, ustavi me Telič in nagovarja, da bi ostali čez noč na Otoku. Megla je stala hribov do podnožja, sapa sicer ni bila huda, ali vendar voda nemirna in dolgi valovi so se delali, da je

bilo videti, kakor bi se vse jezero do dna zibalo.

Vrag je bil prvi v čolnu in s hripavim glasom nama veli vstopiti. Telič mi še pošepeta, da ne hoditi, ali Vragu sem rajši zaupal, kakor da bi bil popustil. Stopim v čoln in Telič za menoj. Odrinemo in Telič vzdihne: Bog nas varuj!

Do Tresenca in še malo dalje je še šlo, ali potem nas je zadela sapa od Obrha doli in nas rinila proti Leviščem in proti sredi. Tema se je stislila, da smo komaj eden drugega videli. Molčali smo; slišalo se je samo sopenje Vragovo pa škripanje vesla, v katerega se je mož z vso močjo upiral.

Večkrat se mi je zdelo, kakor bi bili nasprotni valovi se čolna po-

lastili; kar zgrabilo ga je, vzdignilo, pa pomajalo z njim, kakor bi ga hotelo zavihitati in potem v globlino in do dna potisniti. Pes mi je ležal pred nogami in vselej sem čutil, kako je glavo povzdignil, kadar se je čoln prav nenaravno zamajal.

»Kaj bo z nami?« oglašil se Telič.

»Kaj vas je strah, stari?« odgovarja mu Vrag. »Saj ste stari, vam mora biti najlažje!« In grozen hrohot je končal besede.

»Nikar, nikar, boter! Bog nas varuj nepravilne smrti!«

»Taka ali taka, zadnja je vsaka,« pravi Vrag in strašen posmeh se je glasil za temi besedami.

Tudi mene je groza obhajala, vendar prav mirno povprašam, če je silna nevarnost.

»Ako mi čolna ne obrne, ne!« odgovarja Vrag. »ako pa ga bo, ne vem, kako bi ga zopet prav obrnili, in potem bomo čez noč na vodi.«

»Oh, Bog nas varuj!« vzdihne zopet Telič; »boter, dajte h kraju.«

»Kaj bo pri kraju? Koraka ga ne naredimo po suhem, saj ni videti roke pred očmi!«

»Vendar, vendar! Eno noč se že prebije!«

»Gospod,« pošepeta mi Telič, »velite mu vi h kraju!«

Jaz sem se hotel oglašiti in reči, da h kraju, ali Vrag je besede slišal in prehitel me rekoč: »Kaj hočete gospodu? Kaj mislite, da ga je strah, kakor vas?«

Bil sem tudi jaz Teličevega mnemja ali nemogoče mi je bilo Vragu nasprotovati. Umolknil smo in zopet se je čulo samo loputanje valov ob čoln, pa škripanje vesla in težko sopenje voznikovo.

Prešine me misel: kaj pa, ko bi Vrag obnemogel? in težko sem se vzdržal, da sem prav mirno povprašal: »Kaj pa, ko bi vi upehali, Vrag?«

»Bodo pa boter vozili! Kaj ne, boter?« odgovarja Vrag in se posmeje.

»Božja volja se bo zgodila,« reče Telič in zopet postane strašen molk.

Meni je šlo po glavi, kakor malo-kdaj v življenju in najbolj zato, ker

je bil Vrag tako čuden in se mi je zmerom bolj zdelo, da mož že omahuje. Zadnja četrta ure je bila strašna, nobeden ni več besedice znil. Prvi se oglasi Vrag, več besedi izgovori, a jaz sem razumel samo besedo, luč. Obrnem se in v resnici zagledam svetlobo v daljini. Telič vzdihne in reče: »Bog bodi zahvaljen, ravno iz našega okna se vidi: boter, dobro ste nas vozili!«

Uganil je stari: čuli smo, ker je voda bolj drla, da se peljemo čez stržen in kmalu potem smo na Malinšču izstopili.

Skraini čas je bil. V tem hipu, ko smo bili na suhem, obnemogel je Vrag. »Počakajta!« vzdihne ter se zgrudi.

Telič, ki je bil prvi, pravi: »Gospod, varujte ga, jaz grem po ljudi!«

»Počakajte!« mu rečem in jamem Vraga tresti. Grozno je grčalo po njem, vendar sem čutil, da se oživlja, jame sopsti in kmalu spregovori: »Kaj je, kaj?«

»Nič hudega!« mu rečem.

Mož se pobere in šli smo še kakih dvesto krakov do vasi. Telič naju pri prvi hiši zapusti. Z Vragom sva stopala po temi in kamenju skozi vas do doma. Stopiva v važno. Na ognjišču je gorelo; mož pahne veslo v kot za vrata in greva v hišo, kateri so mati že vrata odprli. (Konec prihodnjici)

Z otvoritve doma varnosti v Cerknici

Odkritje spominske plošče dr. Božidarju Lavriču

Nova vas je dobila novo šolo in zdravstveno postajo

Osrednja slovesnost v Avtomontaži v Podskrajniku

Dobitniki letošnjih občinskih priznanj

Proslavili smo občinski praznik

Slovesnosti v spomin na našo revolucionarno preteklost in v obeležje občinskega praznika so bila letos v znamenju pomembnih jubilejev iz naše polpretekle zgodovine — osvobodilne fronte slovenskega naroda, vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti ter socialistične revolucije.

klicna naloga in dolžnost, pač pa bi moral z uveljavljanjem in razvijanjem zastavljenega koncepta ljudske obrambe in družbene samozaščite predstavljati pomemben element pri podružbljanju obrambe in pri usposabljanju za varnostne in samozaščitne naloge za vse občane.

odkrili na njegovi rojstni hiši spominsko obeležje.

Prijetna svečanost, na kateri so bili številni krajanji in občani, pa tudi vidni predstavniki republiških organov, organizacij in zdravniških društev, se je nadaljevala z otvoritvijo nove osnovne šole Tone Šraj-Aljoša, ki je bila zgrajena s sredstvi samoprispevka naših občanov, in z otvoritvijo zdravstvene postaje. Omenjeni pridobitvi sta velikega pomena za krajevno skupnost, saj bistveno izpopolnjujeta možnosti za pokrivanje osnovnih potreb krajanov.

OSREDNJA SLOVESNOST V PODSKRAJNIKU

Svečani zbor delegatov občinske skupščine, delovnih ljudi in občanov ob občinskem prazniku in ob otvoritvi novih proizvodnih prostorov Avtomontaže — TOZD Tovarna transportnih naprav je bil v industrijski coni Podskrajnik. Na tej svečanosti je imela slavnostni govor naša rojkinja, članica predsedstva SR Slovenije tov. ANICA KUHAJEVA, ki je v svojem nastopu podprla prizadevanja v naši občini za stabilizacijo gospodarstva in pozdravila veliko delovno zmago delavcev Avtomontaže, hkrati pa nanizala celo vrsto nalog in obveznosti, ki jih pred nas postavljajo aktualne družbene razmere. Na slovesnosti so bila podeljena tudi letošnja občinska priznanja, prireditve pa

Štirideset let je minilo od dneva vstaje, te za slovenski narod in vse narode in narodnosti Jugoslavije tako pomembne odločitve. Tako daleč je že, a še tudi tako blizu, da moremo in moramo izkušnje iz ljudske revolucije upoštevati na vseh etapah našega razvoja. Tudi danes, ko smo na določeni prelomnici, ko moramo tako kot že večkrat doslej polagati izpit naše zrelosti in pripadnosti pridobitvam revolucije, da bomo tudi v tej bitki ponovno potrdili vrednote in moč samoupravnega socializma, v katerem smo dosegli tako velik materialni in duhovni razvoj in v katerem vidijo tudi drugi narodi in narodnosti v svetu edino alternativo za dejansko osvoboditev delavskega razreda, naroda in človeštva, zato se zanj uporno bojujejo.

Ni potrebno posebej poudarjati, da gre za prelomnico v naših odločitvah, miselnosti in obnašanju, za dosledno spoštovanje dogovorjenega, za hitrejšo spreminjanje besed v dejanja, da bi lahko premagali nakopičena protislovja in slabosti, katera označujejo sedanji gospodarski položaj.

Anica Kuharjeva na osrednji slovesnosti ob letošnjem občinskem prazniku

S temi pomembnimi mejniki iz naše novejši zgodovine časovno sovpada tudi 19. oktober 1941. leta, ko je Krimski bataljon izpeljal učinkovit napad na sovražni postojanki v Ložu in Bezuljaku — enotno načrtovano in izpeljano akcijo, s katero je narodno osvobodilno gibanje na ozemlju današnje občine Cerknica doživelo veliko potrditev in trdno vzpodbudo za krepitev vseh oblik odpora proti sovražniku. Ta dan smo si prebivalci cerkniške občine izbrali za svoj občinski praznik, ki ga vsako leto obeležimo z novimi delovnimi zmagami in s prireditvami, v katerih se odražata naše samoupravno delo in življenje.

NOV DOM VARNOSTI V CERKNICI

Prva prireditev v okviru praznovanj je bila otvoritev doma varnosti v Cerknici. Sodoben in prostoren objekt bo v prihodnje nudil organom varnosti in obrambe v naši občini primerne pogoje za opravljanje te dejavnosti; pa ne le organom, ki jim je to po-

SLOVESNO NA BLOKAH

Pomemben del iz sklopa letošnjih praznovanj je bil na Bloški planoti v Novi vasi. V spomin na

Nekateri tudi govorijo ali pišejo sicer — dober nasvet — da je prišel čas, ko je treba manj govoriti in več delati. Da, več in bolje bomo morali delati. A tudi govoriti bomo morali, vendar bolj racionalno in organizirano se dogovarjati in sporazumevati, vendar hitreje kot doslej, bolj odgovorno in odgovorno dosledno uresničevati. Imeti moramo posluš do vseh pripomb in predlogov, ki prihajajo od ljudi, ki prizadevno in uspešno delajo na delovnih mestih in v političnem življenju.

V prizadevanjih za izpolnitev planskih obveznosti prav ta čas delavci v mnogih delovnih organizacijah delajo tudi v dela prostih dnevih, da bi, čeprav v težjih pogojih proizvodnje zaradi pomanjkanja surovin in reprodukcijskega materiala, nadoknadili zamujeno in ustvarili pogoje za boljši start v prihodnjem letu. Velika večina naših delovnih ljudi je pripravljena storiti vse, da bi čimprej premagali težave, v katere smo zašli, zato pa upravičeno pričakujemo politično odločnost in doslednost predvsem Zveze komunistov.

Anica Kuharjeva na osrednji slovesnosti ob letošnjem občinskem prazniku

velikega bloškega rojaka dr. Božidarja Lavriča smo ob dvajsetletnici njegove prezgodnje smrti

je popestril izvirni kulturni program.

PRAZNOVANJA V LOŠKI DOLINI

Loška dolina je svečano proslavila 19. oktober skupaj z gosti iz pobratene krajevske skupnosti Fram pri Mariboru in ga popestrila s številnimi športnim srečanji. Krajanom Babnega polja — predvsem najmlajšim — pa je letošnje praznovanje prineslo mogočno darilo — dolgo pričakovano osnovno šolo.

TUDI ŠPORTNE PRIREDITVE

Omeniti velja še trimsko kolesarsko prireditev in množični pohod na Slivnico. Prva je pokazala, da bo kolesarski klub Gradisce kaj kmalu postal jedro trimskega, pa tudi tekmovalnega kolesarjenja v občini, kar nam zagotavlja, da bo to srečanje kolesarjev ob občinskem prazniku postalo tradicionalno. Pohod na Slivnico pa se je letos odkril v vsem svojem razkošju, zato bi veljalo v prihodnje razmišljati tudi o opredelitvi smotra te prireditve — tradicionalnem srečanju naših občanov na Slivnici.

Letošnja praznovanja so pokazala in dokazala, da znamo delati, da se znamo organizirati. Tako je tudi prav, saj je tudi v našo občino prodrla enotno spoznanje, da moramo bolj odgovorno in dosledno opravljati zaupane naloge.

A. Pavlič

Ceprav ne moremo mimo dejstva, da smo tako kot vsaka odprta ekonomija pod vplivom svetovnih negativnih gibanj, pa moramo zaradi ocene vzrokov in bodočega ravnanja odkrito priznati, da smo za težave, v katere smo zašli, v največji meri krivi sami in da smo pri dosedanjih ocenah negativnih gospodarskih gibanj zunanji vplivom pripisovali preveliko težo. Vzroki problemov so v naši preveliki odvisnosti od uvoza zaradi strukture našega gospodarstva in šibke izvozne usmeritve, slabe konkurenčne sposobnosti na mednarodnem trgu, zaradi vseh vrst porabe, ki je preseгла možnosti ustvarjenega dohodka, zaradi prevelikega zadolževanja v tujini in inflacijskega financiranja potrošnje. To so vzroki, zaradi katerih moramo plačati dolg razvoju, ki smo ga dosegli na teh negativnih gibanjih.

V bitki za izvoz bo moralo združeno delo in vsi subjekti izven njega hitreje in bolj uspešno reševati vprašanja in odpravljati slabosti, ki vplivajo na nizko konkurenčnost našega gospodarstva na zunanjih trgih, kjer so zakoni ponudbe in povpraševanja, cena in kvaliteta proizvodov neizprosni sodniki, pa najsi bo v državah zapadnega sveta ali v deželah v razvoju. Še vedno se otepamo s slabo učinkovitostjo gospodarjenja.

Visoki proizvodni stroški, naložbe, ki ne dajejo planiranih rezultatov in prekomerna družbena poraba vpliva na visoke cene proizvodov in storitev, bremenijo dohodek in zmanjšuje akumulativno sposobnost združenega dela. Skupinsko-lastniška miselnost in obnašanje ter lokalistični interesi na vseh nivojih so vzrok, da je razdrobljenost slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva tako velika, da kljub razvitim proizvodnim sredstvom, izobrazbeni strukturi zaposlenih in moderni tehnologiji ne dosegamo večjih gospodarskih in družbenih rezultatov.

Anica Kuharjeva na osrednji slovesnosti ob letošnjem občinskem prazniku

NAŠE MALO MESTO

Ob letošnjem občinskem prazniku je planinsko društvo Cerknica organiziralo v nedeljo, 18. oktobra tradicionalni trim pohod na Slivnico. V spominsko knjigo planinskega društva, ki je bila pri kamnu na samem vrhu Slivnice, se je vpisalo rekordno število pohodnikov; kar 161 jih je prišlo na vrh. Običajnih simboličnih nagrad za najmlajšega in najstarejšega pohodnika tokrat ni bilo. Prvih sto pohodnikov je dobilo trim značke, za ostale pa jih je žal zmanjkalo, ker organizatorji niso pričakovali tako številne udeležbe.

Najmlajši pohodnik, desetmesečni Martin Žagar je na Slivnico prijel na hrbtu svojega očeta Toma. Pohoda se je udeležil celo znani kapetan letala DC-9 tovariš Klammer s ženo in svojci. Za dobro okrepčilo je po zmerni ceni in s solidno postrežbo poskrbelo osebje doma na Slivnici, s čajem pa so pohodnike postregli tudi organizatorji.

Naslednjega dne po nedavni podrazitvi olja in goriv je pozornost mimoidočih pritegnila zajetna polovica štruce kruha, nastavljena na opozoritvenem prometnem znaku pri kinodvorani našega malega mesta.

Morda je neznan objestnež s tem neprimernim dejanjem želel opozoriti pristojne, da so pri odločanju o zvišanju cen posameznih izdelkov, pozabili tudi na ta, za prečnega občana sila pomemben prehranski izdelek. Vsekakor smo ob takšnem prizoru tako ogorčeni, da ob njem skoraj ni moč najti ustreznih besed.

Končno so le zakrpali ograjo nad mostom v Cerknici in jo celo sveže prebarvali

Novo na Slivnici

V domu na Slivnici so ustvarjeni osnovni pogoji, da postane ta lepa planinska zgradba zopet obiskana kot nekoč. THP Jama-TOZD Gostinstvo Rakek in najemnik — zasebni gostilničar Ivo Antolovič sta pripeljala načrtano prenovu doma h kraju. Sedaj je prenovljena centralna kurjava, urejene so vodovodne napeljave, obnovljena cisterna za vodo, zamenjana so nekatera dotrajana okna, zopet so nameščena polna, popravljena je streha, popravljena in zavarovana fasada. Še lani so mladinci namestili več cestnih pretočnih cevi.

Zgodnja lanska zima pa je vse presenetila, zato so ostala nekatera dela na pol poti. Tako je dom na Slivnici ostal skoraj brez ogrevanja. Na različne načine so reševali težave z vodo, nekajkrat pluzili in podobno. Ob takih težavah se je tovariša Antoloviča že lotevalo malodušje.

Danes, ko so dogovorjena nujna dela opravljena, je mož že drugačne volje. Obeta si boljši obisk. Omeniti velja, da bo v kratkem dobil dom radijsko zvezo z dolino, kar bo nedvomno

olajšalo njegovo poslovanje. Tudi v tem primeru kaže, kako potrebna je agencijska turistična pisarna v Cerknici, za katero pa se nobena turistična hiša ne more ogreti, čeprav prostori (v novi blagovnici) čakajo...

Na Slivnici gredo h koncu tudi dela pri objektu ljubljanskih radioamaterjev. Le-ti se bodo na Slivnici usposabljali za radioamatersko dejavnost.

Za boljši obisk in za lažjo oskrbo obeh zgradb pa ostaja slej ko prej nereseno vprašanje pluzenja in vzdrževanja ceste na Slivnico.

Kljub težavam pri gospodarjenju bi se kazalo v nekaterih skupnostih, društvih in organizacijah združenega dela s posebnim samoupravnim sporazumom dogovoriti o financiranju, vzdrževanju in pluzenju ceste.

Tako bo dom po dolgem času postopoma le pridobil veljavo, ki mu gre. Našemu delovnemu človeku, naši mladini, pa bo Slivnica spet postala priljubljena in obiskana planinska točka.

F. Sterle

Pravnik odgovarja

V zvezi z bolniškim staležem smo tokrat dobili dvoje vprašanj:

1. Kdaj je delavec upravičen do nadomestila osebnega dohodka za čas odsotnosti zaradi zdravstvenih razlogov, ko spremlja oziroma neguje obolelega družinskega člana?

2. Ali je delavec upravičen do bolniškega staleža zaradi spremljanja družinskega člana na zdravstveni pregled tudi v primeru, da se s pregleda vrne že pred začetkom popoldanske izmene, v kateri sicer tisti dan dela?

ODGOVOR:

Delavec je upravičen do nadomestila osebnega dohodka za čas odsotnosti zaradi zdravstvenih

razlogov, ko spremlja oziroma neguje obolelega družinskega člana, če ga pristojna zdravstvena služba določi za spremljanje oziroma takega družinskega člana.

Ko zdravnik določi delavca za spremljanje družinskega člana na zdravstveni pregled, ne ve, v kateri izmeni dela ta delavec in če se bo vrnil s pregleda pred začetkom popoldanske izmene in mu tako odobri za ta dan bolniški stalež. Menim, da je tako delavec v takem primeru upravičen do bolniškega staleža, četudi se nato dejansko vrne s pregleda, ko je spremljal družinskega člana, že pred začetkom popoldanske izmene, v kateri bi sicer tisti dan delal. A. Perčič

(Iz številke 49 — 31. oktober 1971)

PROSLAVILI SMO OBČINSKI PRAZNIK

Odborniki in gostje so nato obiskali še Tovarno pohištva Stari trg. Dobrodošlico in poglobljene podatke o tej poslovni enoti je povedal njen direktor Dušan Plaz.

Gostje so si z zanimanjem ogledali proizvodnjo in so imeli kaj videti, saj je TP Stari trg napravila v dveh letih veliko rekonstrukcijo proizvodnih kapacitet, obenem pa so dogradili tudi novo upravno zgradbo. Goste je poleg vprašanj tehnologije zanimalo tudi, kakšni so uspehi in možnosti v prodaji.

USTAVNA DOPOLNILA IN BREST

Na svoji prvi seji sredi meseca oktobra je komisija najprej proučila določila ustavnih amandmajev XXI do XXIII in nato ugotovila, da je vsekakor treba v podjetju zagotoviti delovni skupnosti kot celoti in s tem posameznim njenim članom naslednje štiri pravice:

1. pravico do organiziranja temeljnih organizacij združenega dela;
2. pravico do oblikovanja dohodka in delitve le-tega;
3. pravico do (so)odločanja o sredstvih družbene reprodukcije;
4. pravico do združevanja sredstev, s katerimi upravljajo in svojega dela.

SO DELAVCI DOVOLJ OBVEŠČENI?

V našem podjetju je več načinov in oblik za obveščanje delavcev. Za sedaj se nam zdi zelo pomembna oblika obveščanja s pomočjo Brestovega obzornika, poleg Biltena, oglasnih desk in sestankov ekonomskih enot. Zadnja oblika je po mojem mnenju najbolj učinkovita.

Sestanki ekonomskih enot pa bi morali biti bolj pripravljeni, na njih bi morali dati delavcem več informacij in jih tako obveščati o aktualnih vprašanjih. Žal se je ta oblika obveščanja uveljavila le v nekaterih naših poslovnih enotah. Temu pa seveda ne bi smelo biti tako. Nekdo bi moral te pomanjkljivosti odstraniti in odgovorne po takih poslovnih enotah, kjer te oblike obveščanja niso začele, na primeren način opozoriti.

DIPLOMA NA BEOGRAJSKEM SALONU POHIŠTVA

25. oktobra ob 7. uri.

Ali ste slišali, da je Brest dobil zlato skrinjo? Ne! Kdo posluša radio ob šestih zjutraj? Ob 7.45 mi je telefoniral iz Gospodarske zbornice znanelec, ki pove, da smo dobili diplomu — ne ve pa, za kateri izdelek. Ob 8.20 prispe telex iz Beograda. Sem čestita k diplomu za sobni ambient z okroglo posteljo. Ob 8.25 kratka čestitka projektantu dipl.inž. Dubravki Pazić, ki je s svojim prvim nastopom v Beogradu dosegla visoko priznanje.

REZULTATI IN PROBLEMI

Neusklajenost proizvodnih programov posameznih poslovnih enot je prav tako eden izmed dejavnikov, ki so pripomogli k temu, da rezultat prodaje ni bil še boljši. Sprememba terminov proizvodnje v posameznih poslovnih enotah povzroči, da kolikor toliko usklajeni proizvodni programi v začetku leta ostanejo le suha črka na papirju.

Tako imamo primere, da ima ena poslovna enota zaloge, ki finančno in fizično bremenijo to poslovno enoto zaradi tega, ker druga poslovna enota ni v dogovorjenem času proizvedla izdelka, ki prvega dopolnjuje. Jasno je, da pride v takem primeru do nepotrebnih hude krvi, ki dosti-krat vpliva na odnose med posameznimi poslovnimi enotami. Verjemite mi, da to občutijo tudi naši kupci.

CIVILNA ZAŠČITA V PODJETJU

V okviru proslave 30. obletnice vstaje je bila v Cerknici združena vaja civilne zaštite in teritorialnih enot. Prav tedaj je bilo lahko videti vlogo našega podjetja v splošnem ljudskem odporu. Moški, ki so določeni v teritorialno enoto, so delovali v svojih vrstah, moški in ženske, ki so določeni v civilno zaščito, pa so pokazali svoje sposobnosti pri reševanju ljudi in materialnih dobrin. Vaja je uspela — in to je bil naš cilj.

VELIK Odstotek BOLNIŠKEGA STALEŽA

V Tovarni pohištva Cerknica opazimo, da je letos zelo porasel bolniški stalež. Vedno več je izgubljenih ur na račun bolniškega staleža. Prav zato smo izdelali analizo za devet mesecev letošnjega leta in pri tem ugotovili, da je zaradi bolniškega staleža do 30 in nad 30 dni dnevno odsotnih kar 9,7 odstotka delavcev.

FESTIVAL ZABAVNIH ANSAMBLOV

S tako bleščečim naslovom je prireditelj, občinska konferenca Zveze mladine obvestila javnost o zabavnem večeru v Grahovem. Sodelovali so znani in neznani ansambli iz Notranjske. Škoda je le, da vsa Notranjska ne premore dobrih aparatov za tako prireditve. Tako pa je obiskovalce že ob cvljenju in hreščanju ojačevalcev popustila želja po poslušanju mladih talentov.

V okviru te stalne rubrike smo tokrat zaprosili za razgovor Mira LICENA z Begunj. V pokoj je odšel leta 1976, pred upokojitvijo pa je bil zaposlen v strojnem oddelku Jelke. Vsi sodelavci se ga spominjajo kot vestnega in marljivega delavca. O svojem življenju je pripovedoval:

»V narodnoosvobodilni boj sem se vključil pri svojih petnajstih letih — leta 1942, v svojem rojstnem kraju Brje pri Ajdovščini. Bil sem terenec in so me zato novembra 1942. leta prijeli Italijani in me odpeljali v tržaške zapore. S stradanjem in vsakodnevnimi pretepi so iz mene naredili takega, da me na obisku po treh mesecih lastna mati ni prepoznala.

Iz Trsta so nas odpeljali v delovno brigado v Kalabrijo. Po razpadu Italije so nas zajeli Angleži. Kmalu smo jim ušli in se napotili peš v Bari, kjer je bila ustanovljena III. Prekomorska brigada.

Nato smo odšli na Vis. Na Vis je kasneje prišel tudi vrhovni štab s tovarišem Titom na čelu. Na Visu sem imel prvič priložnost spoznati tovariša Tita. Z Vis-a smo hodili osvobajati jadranske otoke Hvar, Korčulo, Mljet. V Kninu sem bil tudi ranjen. Pot nas je nato vodila po Dalmaciji, preko Bosne do Ilirske Bistrice.

Pohoda prek Bosne ne bom nikoli pozabil. Prebijali smo se čez najtežje terene, kjer je bilo največ četnikov, lačni, premraženi, in utrujeni do onemoglosti. Samo misel, da za nami ostaja osvobojeno ozemlje, nas je držala pokonci. Med najtežje svoje trenutke pa štejem boje 2. maja 1945 pri Ilirski Bistrici, kjer so nas obkolili mnogoštevilnejši Nemci. Na srečo nam je prišla na pomoč Kordunska divizija. Kljub temu pa je že na pragu svobode izgubilo življenje mnogo soborcev. Nato smo odšli osvobajati Trst. Po osvoboditvi pa sem moral odslužiti še redno vojaško obveznost, saj sem bil star komaj devetnajst let.

Prejšnji mesec je sindikat Jelke organiziral dvodnevni izlet v Bosno. Na izlet smo bili povabljeni tudi upokojeanci. Z veseljem sem se odzval vabilu, saj sem si že vrsto let želel obiskati kraje, kjer sem prestajal najtežje trenutke svojega življenja. Ogledali smo si zloglasno taborišče Jasenovac, Kozaro, Banja Luko, Drvar, Bihać in Plitvička jezera.

Videli smo kraje največjih strahot druge svetovne vojne. Posebno priznanje pa bi bilo potrebno dati našemu vodiču Miranu Zupanu, ki nam je znal pričarati vse lepote pokrajine, običaje ljudi in nam bogato obnovil zgodovino NOB na področju Bosne. Bila je dolga ura zgodovine, ki smo jo z zanimanjem spremljali. Šele sedaj sem videl, kako lepi kraji so, na katerih je med vojno preteklo toliko krvi. Žal mi je bilo, da je bil postanek v Bihaću tako kratek, da si nisem mogel ogledati vsega, kar sem si toliko let želel.

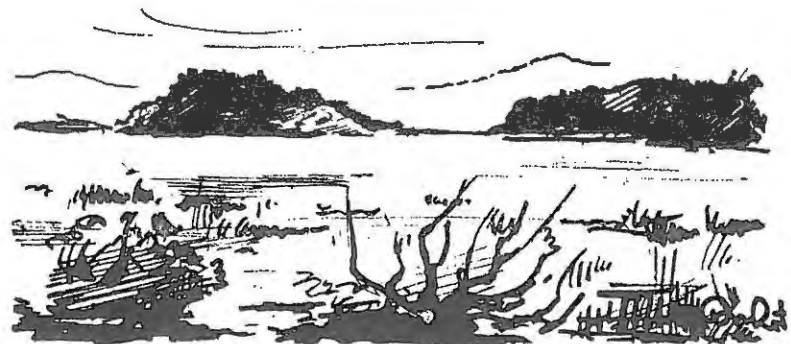
— Ali te še vedno zanima, kako potekata življenje in delo na Brestu?

»Še vedno se zanimam za uspehe in težave na Brestu, še posebno pa v JELKI. Stalno berem Brestov obzornik, večkrat se pogovarjam s sodelavci in tudi sinovi mi marsikaj povedo. Vsakega uspeha in vsakega napredka se razveselim kot takrat, ko sem bil še redno zaposlen.«

— Ali meniš, da je sodelovanje z upokojenimi delavci zadovoljivo?

»Sindikat nas povabi na vse prireditve, ki jih organizira. Zelo pa bi bil vesel, če bi občasno povabili upokojeance na skupna srečanja, kjer bi nas seznanili z življenjem in delom v TOZD.

(Konec na 10. strani)

Trim smučarski pokal

V naši občini delujejo dve smučarski društvi in smučarska sekcija pri TVD Partizan. Ze več let pa opažamo, da so občinska smučarska tekmovanja precej razdrobljena in da ni bilo prave povezave med društvi.

Letos so se na pobudo SK Cerknica predstavniki vseh treh društev dogovorili za skupno tekmovanje v alpskem smučanju. Tako je nastal tudi pravilnik o tekmovanju za občinski pokal. V tem tekmovanju sodelujejo tri društva:

TVD PARTIZAN NOVA VAS, SK LOSKA DOLINA IN SK CERKNICA. Vsak klub oziroma društvo bo priredil dve tekmi, ki sta lahko veleslalomski, slalomski ali smukaški. Pravico do nastopa ima vsak občan, ne glede na to, ali je član enega izmed društev. Tekmuje pa za svojo krajevno skupnost. Tekmujejo lahko v petih kategorijah, od najmlajših pa do najstarejših.

Zanimivost tekmovanja je tudi v tem, da se vsako tekmo točkuje po pravilu tekmovanja za svetovni pokal. Tekmovalci, ki bodo zbrali največ točk, bodo postali občinski prvaki v svojih kategorijah in bodo ob koncu tekmo-

vanja prejeli tudi praktične nagrade in pokale.

Koledar tekem:

Prireditelj

30. 11. 1981	— SK CERKNICA veleslalom
13. 12. 1981	— TVD NOVA VAS veleslalom
27. 12. 1981	— SK LOS. DOLINA veleslalom
3. 1. 1982	— TVD NOVA VAS slalom
17. 1. 1982	— SK CERKNICA smuk
24. 1. 1982	— SK LOS. DOLINA veleslalom
14. 2. 1982	— SK CERKNICA paralelni slalom zaključna tekma

Vse smučarje vabimo, naj se te tekmovanj udeležijo v čim večjem številu. Vabljeni pa so tudi ostali občani, ki ne znajo smučati, a si radi ogledajo podobne prireditve.

J. Zakrajšek

Tudi kolesarji novo ustanovljenega kluba so počastili naš občinski praznik

Smučarski sejem tudi letos

Prizadevni člani smučarskega kluba iz Cerknice so se tudi letos dogovorili, da bodo pripravili sejem rabljene smučarske opreme. Sejem bo v nedeljo, 8. novembra od 10. do 17. ure v športni dvorani v Cerknici. Na njem boste lahko prodajali vse vrste smučarske opreme. Smučarski klub bo dal na voljo več strokovnjakov za ocenjevanje opreme, ki vam jo bodo ocenili na vašo željo.

Novost letošnjega sejma pa bo, da bo na njem sodelovala Blagovnica — Mercator iz Cerknice s prodajo smučarske opreme. Tako

bo na sejmu moč kupiti tudi novo opremo. Še ena novost: člani SK Cerknica bodo imeli možnost, kupiti smučarsko opremo z 10 odstotnim popustom. Blagovnica Cerknica je namreč podpisnik samoupravnega sporazuma s smučarsko zvezo Slovenije o 10 odstotnem popustu za njene člane. Na sejmu se boste lahko tudi vpisali v članstvo SK Cerknica in si tako omogočili ugodnejši nakup opreme.

Zato člani SK Cerknica vabijo vse, ki se zanimajo za prodajo in nakup smučarske opreme, naj se oglašijo na smučarskem sejmu.

Kakšna bo prihodnja usoda našega kegljišča, bomo izvedeli v eni izmed prihodnjih števil

V tej številki vam predstavljamo **TONIJA SIMIČAKA**, organizatorja in dolgoletnega šahista šahovskega društva Cerknica. Bil je eden izmed ustanoviteljev društva leta 1954 in član takratne ekipe, ki je nastopala v notranjski ligi. Klub je takrat deloval pod okriljem ŠD DPD Svoboda kot sekcija tega društva, kasneje pa kot samostojno društvo.

Športni portreti

— Tvoja šahovska pot?

S šahom sem se začel ukvarjati že kmalu po končani osnovni šoli, redneje pa sem začel igrati in tekmovati v društvu šele potem, ko sem odslužil vojaški rok. Od takrat, pa do leta 1975, sem bil tudi blagajnik šahovskega društva Cerknica.

V tem času sem dosegel tudi svoj tekmovalni vrhunec, saj sem si z zmago na prvenstvu Notranjske leta 1972 pridobil tudi drugo šahovsko kategorijo.

— Kje so po tvojem mnenju vzroki za nazadovanje šaha v naši občini?

Velik korak nazaj je cerkniški šah doživel tedaj kot večina športov v Cerknici, med uveljavljanjem »portoroških sklepov«. Kasneje pa tudi nismo imeli prostora, kjer bi šahisti vadili in tekmovali. Dotedanji tekmovalni

sistem pa je bilo potrebno nujno spremeniti tudi zaradi velikih stroškov.

Kljub temu pa bi morali organizirati več turnirjev v okviru občine in notranjske regije. Potrebno bi tudi bilo več dela posvetiti mladim šahistom, predvsem tistim v osnovni šoli, in jim omogočiti čimveč tekmovalnih vrstnikov. Mislim, da bi le tako kvaliteta šaha v naši občini porasla.

— Tvoje mnenje o dvoboju Karpov—Korčoj?

Mislim, da Korčoj pri svojih petdesetih letih ni niti psihološko niti telesno sposoben, da bi se upiral toliko let mlajšemu tekmeu.

— Koga predlagaš za našega naslednjega sogovornika?

Marjana Bajca, dolgoletnega nogometaša NK Cerknica. Pripravil F. Gornik

Izreden uspeh naših kegljačev

Člana kegljaškega kluba Brest **Franc Gornik** in **Tone Založnik** sta dosegla največji uspeh v zgodovini kluba, saj sta prva, ki sta za pokojnim Gromom ponesla ime KK Brest v državne okvire. Na republiškem prvenstvu, ki je bilo v Celju 3. in 4. oktobra, sta se uvrstila na 10. in 15. mesto in si tako priborila pravico do nastopa na državnem prvenstvu.

Rezultati:

1. Kačič, Celje	3684
2. Bizjak, Gradis	3633
3. Turk, Triglav	3631
4. Križaj, Gradis	3620
5. Zalokar, Triglav	3616
6. Stržaj, Čarda	3604
10. Gornik F., Brest	3529
15. Založnik, Brest	3489

D. Pokleka

Dober nogomet v Podslivnici

Lansko jesen se je pričela občinska nogometna liga, v katero so se vključili tudi nogometaši SLIVNICE iz Podslivnice.

V začetku je bilo zelo težko, saj niso imeli niti igrišča za veliki nogomet niti opreme. Z veliko truda in prizadevanj nogometaši zanesenjakov se je vse le nekako uredilo in pričeli so s treningi in tekmami.

Začetek ni bil obetaven, saj so vse tekme izgubljali z visokimi izidi. Kljub temu pa niso obupali. Še resneje so vadili in prizadevanja so kmalu obrodila sadove.

Tudi v jesenskem delu sezone 1981/82 nadaljujejo z dobrimi igrami in se držijo pri vrhu lestvice.

S. Doles

Filmi v novembru

1. 11. ob 16. uri	— ameriški akcijski film LOVEC.
1. 11. ob 19.30	— nemška srhljivka HOTEL DRAKULA.
2. 11. ob 19.30	— francoska komedija TRIJE POTEPUHI IN PLAVOLASKA.
5. 11. ob 19.30	— francoska komedija HRABRO BEŽIMO!
7. 11. ob 19.30 in 8. 11. ob 16. uri	— ameriški pustolovski film EDEN PROTI VSEM.
8. 11. ob 19.30	— angleška kriminalka LOV ZA RAZPARAČEM.
9. 11. ob 19.30	— ameriška komedija VSE, KAR BI RADI VEDELI O SEKSU.
12. 11. ob 19.30	— jugoslovanski film OBETAVEN FANT.
14. 11. ob 19.30 in 15. 11. ob 16. uri	— ameriška drama AMERIŠKI GRAFFITTY II.
15. 11. ob 19.30	— ameriški vojni film NOČ GENERALOV.
16. 11. ob 19.30	— ameriška srhljivka ČE TUJEC POKLIČE.
19. 11. ob 19.30	— ameriški akcijski film VOJNA NA KOLESIH.
21. 11. ob 19.30 in 22. 11. ob 16. uri	— francoski pustolovski film ŠTIRJE GADJE.
22. 11. ob 19.30	— francoska kriminalka POLICAJ ALI BANDIT.
23. 11. ob 19.30	— francoski akcijski film BARABIN.
26. 11. ob 19.30	— italijanska erotična komedija JASTOG ZA ZAJTRK.
28. 11. ob 19.30 in 29. 11. ob 16. uri	— hongkongski karate film MAŠČEVANJE SONYLIJA.
29. 11. ob 19.30	— ameriška grozljivka RIBE UBIJALKE.
30. 11. ob 16. uri in ob 19.30	— ameriški western BEG NA DIVJI ZAHOD.

V spomin

Sredi oktobra nas je nenadoma tragično zapustil naš sodelavec **DARKO MIKŠE**.

Ceprav še mlad, je bil že star Brestovec. Svojo življenjsko usodo je že zgodaj povezal z Brestom, Brestovci in z lesarstvom. V zadnjem času je vse svoje sile posvetil prodaji naših negorljivih plošč, ki se še nekoliko težje uveljavljajo na tržišču.

Bil je poln idej, kritičnih pogledov in predlogov, s katerimi si je prizadeval dosegati naše skupne cilje, naš skupni gospodarski in družbeni napredek.

Spominjali se ga bomo kot ČLOVEKA in kot dobrega sodelavca.

Kolektiv TOZD Prodaja

BRESTOV OBZORNİK — glasilo delovne organizacije Brest Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC.

Ureja uredniški odbor: Marta DRAGOLIČ, Vanda HACE, Ana KOGEJ, Božo LEVEC, Marta MODIC, Leopold OBLAK, Anton OBREZA, Janez OPEKA, Bernarda PETRIČ, Beno ŠKERLJ, Franc TURK, Irena ZEMLIJAK in Viktor ŽNIDARŠIČ. Foto: Jože ŠKRJLJ.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974)